

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Katedra komunikačních studií

Kateřina Klarová

Řeholní život a jeho podstata

Bakalářský projekt

Vedoucí práce: Mgr. Marta Lucie Cincialová, Th.D.

Olomouc 2023

Prohlašuji, že jsem tento bakalářský projekt vypracovala samostatně a použila jsem pouze uvedenou literaturu a další zdroje.

V Olomouci, dne 6. 11. 2023

Kateřina Klarová

Obsah

Úvod.....	1
1 Vymezení zasvěceného života.....	3
1.1 Řeholní život	3
1.2 Členění společenství.....	5
1.3 Základní povinnosti řeholníka.....	6
2 Důležité prvky řeholního života	7
2.1 Povolání.....	7
2.2 Zasvěcení.....	9
2.3 Evangelijní rady	9
2.3.1 Čistota	11
2.3.2 Chudoba	11
2.3.3 Poslušnost	12
2.4 Modlitba	13
2.5 Následování.....	14
2.6 Život ve společenství.....	14
2.7 Post autority.....	17
2.8 Formace.....	19
2.9 Činnosti řeholníků	21
3 Aktuálnost řeholního života.....	23
3.1 Současná situace řeholního života.....	23
4 Eticky konfliktní aspekt.....	29
5 Kongregace milosrdných sester III. řádu sv. Františka v Opavě – Minoritky.....	33
5.1 Historie kongregace.....	33
5.2 Podstata a povaha instituce	34

6 Anopress	35
7 Mediální výstup	40
Závěr	42
Anotace	44
Abstract.....	45
Použité zkratky	46
Bibliografie	47

ÚVOD

Tato bakalářská práce zpracovává problematiku řeholního života. Motivem pro výběr právě tohoto tématu byla přednáška v rámci Tematického bloku C – Křesťanství v postmoderním světě, kde nám jej představily 2 řeholní sestry, a to Mgr. Marta Lucie Cincialová, Th.D., představitelka františkánek a generální představená Kongregace milosrdných sester III. řádu svatého Františka v Opavě, a doc. RNDr. Ivana VLKOVÁ, Th.D., sestra dominikánka z České kongregace sester dominikánek.

První, a tedy úvodní kapitola je zaměřena na vymezení pojmu zasvěceného a řeholního života, jež je nezbytné k další práci s tématem. Následně kapitola stanovuje segmentaci řeholních společenství a základní povinnosti řeholníků, které poté pronikají i do druhé kapitoly.

Druhá kapitola se podrobněji věnuje definování, a následnému výkladu důležitých prvků řeholního života, které mají pro řeholníky klíčový význam, a které je vlastně dělají řeholníky. Kapitola přechází od tématu povolání až k činnostem pro řeholníky charakteristickým.

Třetí kapitola zhodnocuje současnost této formy života, a to vytyčením možných argumentů proti aktuálnosti, tak jejich vyvrácením. Poté také vymezuje problémy a změny, jež souvisí s kýženou obnovou v řeholních společnostech.

Čtvrtá kapitola řeší eticky konfliktní aspekt řeholního života, a to prostřednictvím komparace argumentů PRO a PROTI.

Pátá kapitola představuje jednu konkrétní řeholní instituci, a to Kongregaci milosrdných sester III. řádu sv. Františka v Opavě. Dochází zde k stručnému shrnutí historie, a současně nastínění jejich zaměření a běžných činností.

Šestá kapitola je věnována analýze mediálních obsahů na online databázi Anopress pomocí Potterova rozhodovacího modelu.

Sedmá, a současně poslední kapitola prezentuje zvolený mediální výstup bakalářské práce.

Cílem této bakalářské práce je zachytit to, co to vlastně řeholní život je, a také důležité prvky a principy, jež utváří jeho podstatu. Záměrem je také obsáhnout jeho různorodé podoby, a konečně postihnout jeho soudobou podobu, potíže a transformace, kterými si tato velmi specifická forma života prochází.

Hned v úvodu je zároveň nutné uvést, že téma je zpracováno z perspektivy člověka, který v problematice není nijak angažován, tedy nekřesťana. Orientace v tématu je tudíž poněkud složitější. Nicméně věřím, se s pomocí mé vedoucí stanoveného cíle zdárně dosáhnu.

Práce je zpracována pomocí vyhledávání a porovnávání informací. Využitými metodami jsou především deskripce a syntéza, a nadto také analýza, dedukce a indukce. Hlavními zdroji informací jsou jak doporučené církevní dokumenty, tak rozličné internetové zdroje.

Chtěla bych poděkovat své vedoucí, Mgr. Martě Lucii Cincialové, Th.D, za odborné vedení, pomoc a rady při zpracovávání této práce.

1 VYMEZENÍ ZASVĚCENÉHO ŽIVOTA

Zasvěcený život je chápán jako „stav, založený na slibu evangelijních rad, nepatří sice k hierarchickému zřízení Církve, náleží však nepopíratelně k životu a svatosti Církve.“¹ Jde o životní nastavení, kdy se věřící zcela odevzdává Bohu.² „Má základ v Kristově příkladu a učení, je darem Boha Otce a jeho církvi, a to prostřednictvím Ducha svatého.“³ Je tedy konceptem utvářeným Duchem,⁴ a zároveň znamením⁵ a připomínkou života Krista.⁶ Jiné dokumenty se o zasvěceném životě zmiňují takto: „Je to život vedený, regulovaný, jeho tempo je určováno duchovním oblakem. Je to život, který je třeba žít v pohotové bdělosti.“⁷

Zároveň je konceptem života, jenž sestává z nepřeberného množství forem. „Tak se stalo, že na stromě, který se podivuhodně a bujně rozvětvil na poli Páně ze semene daného od Boha, vyrostly různé formy života v samotě a ve společenství a různé řeholní rodiny, které slouží jak k prospěchu svých členů, tak k dobru celého Kristova Těla.“⁸

1.1 Řeholní život

Řeholní život je právě jednou z forem zasvěceného života, jehož počátky se datují již do prvních křesťanských století na území Východu.⁹ Je duchovním stavem, do nějž osoby „vstupují“ na základě řeholního povolání, jež je jedním z nejčastějších křesťanských povolání,¹⁰ a zároveň je životem vycházejícím ze svátosti křtu.¹¹ „Boží lid nemá zde na zemi trvalý domov... řeholní stav... lépe ukazuje všem věřícím nebeské hodnoty přítomné už na tomto světě; lépe vydává svědectví o novém, věčném životě, který

¹ *Katechismus katolické církve* [online]. Přeložil Josef Koláček. Praha: Zvon, české katolické nakladatelství, 1995. ISBN 80-7113-132-6, čl. 914. Dále jen *KKC*.

² Srov. *Tamtéž*, čl. 916.

³ Srov. JAN PAVEL II. Posynodální apoštolská exhortace *Vita consecrata: O zasvěceném životě a jeho poslání v církvi a ve světě*. Přeložila Markéta Koronthályová. Praha: Zvon, 1996, čl. 1. Dále jen *VC*.

⁴ Srov. CIVCSVA. Okružní list zasvěceným mužům a ženám *Zkoumejte: Putování za božími znameními* [online]. Přeložil Miroslav Pacifik Matějka. 2014, čl. 13. Dále jen *Zkoumejte*.

⁵ Srov. *Zkoumejte* čl. 4.

⁶ Srov. *VC* čl. 22.

⁷ *Zkoumejte* čl. 17.

⁸ *KKC* čl. 917.

⁹ Srov. *Tamtéž*, čl. 925.

¹⁰ Srov. KOHUT, Vojtěch. Životní stavy v církvi. In: *Bosé karmelitky: Karmel sv. Josefa* [online].

¹¹ Srov. *KKC* čl. 916.

*pro nás získal Kristus vykoupením, a lépe předem ohlašuje budoucí zmrtvýchvstání a slávu nebeského království.*¹²

Řeholní život je tedy dobrovolným přijetím, a tudíž plnou akceptací povolání k zasvěcenému životu, a následným vyznáním a vyjadřováním nehynoucí lásky a naprostého odevzdání Bohu.¹³ „*Věřící v Krista si v zasvěceném životě pod vlivem Ducha svatého umiňují následovat Krista „více zblízka“, oddat se Bohu, kterého nadevše milují, a tím, že usilují o dokonalost lásky ve službě Božímu království, stát se v církvi znamením a hlasateli slávy budoucího světa.*“¹⁴

Výjimečný je též svým nesporně unikátním pojetím a vykonáváním tzv. veřejných slibů, jimiž se řeholníci zavazují k dodržování evangelijních rad.¹⁵ Prostřednictvím nich, a života ve společenství, napodobují život Ježíše, a zároveň jsou Jeho „důkazem“ a hlasateli Božího království.¹⁶

Pro církve je navíc klíčovým prvkem pro její zakládání a misijní činnosti,¹⁷ jelikož se probíhá ve světě, a tedy ve společnosti.¹⁸ „*Dějiny potvrzují velkou zásluhu řeholní rodiny při šíření víry a při formaci nové církve od starobylých mnišských institutů a středověké řády až po kongregace současné doby.*“¹⁹

Současně je pomocí odpoutání člověka od běžného života a jeho nástrah prostředkem pro překonání překážek na cestě ke spáse, a poskytuje také veškeré nezbytné prostředky pro její dosažení.²⁰

V závěru této podkapitoly lze konstatovat, že řeholní život je stavem velmi vznešeným. Vlastně jejich svatost, oddanost a sebezapření nelze dostatečně pochválit.²¹

¹² *Tamtéž*, čl. 933.

¹³ Srov. *Tamtéž*, čl. 915, 931.

¹⁴ *Tamtéž*, čl. 916.

¹⁵ Srov. *Tamtéž*, čl. 925, 944.

¹⁶ Srov. *Zkoumejte* čl. 18.

¹⁷ Srov. *KKC* čl. 927.

¹⁸ Srov. CIVCSVA. Bratrský život v komunitě *Congregavit nos in unum Christi amor (Spojila nás vjedno Kristova láska)* [online]. Přeložil Ctirad Václav Pospíšil. 2007, čl. 1. Dále jen *CNCHA*.

¹⁹ *KKC* čl. 927.

²⁰ Srov. FILIP, František. *Rozjímání o řeholním životě pro bratry škol křesťanských, Díl první*. V Praze-Bubenči: Bratří škol křesťanských, 1935, s. 46–50. Dále jen FILIP, František. *Rozjímání o řeholním životě pro bratry škol křesťanských, Díl první*.

²¹ Srov. *Tamtéž*, s. 41–45.

1.2 Členění společenství

Řeholní život skýtá nepřeberné množství různých řeholních společenství, jež se navzájem odlišují nejen názvy, nýbrž i typem řeholní rodiny, posláním, či různým významem společného života v komunitě. Navíc je podmiňují i misie, a spoustu dalších prvků.²² Tato různá společenství vznikala v rámci řádu stovek let.²³

Řády, nejstarší formu společenství, lze rozdělit na tři základní druhy podle jejich apoštolátu, tedy zaměření.²⁴

První formou jsou řády činné neboli apoštolské, jež reprezentují Krista mezi zástupy.²⁵ Tyto se věnují především vnějším činnostem, jako jsou například pastorece, evangelizace, a služba potřebným.²⁶ Zároveň jsou charakteristické svým osobitým charismatem.²⁷

Další jsou řády kontemplativní, které se, v izolaci od vnějšího světa, věnují především modlitbě a rozjímání.²⁸ Právě v modlitbě a tichu „hledají Boha“. Jsou ztělesněním Krista na hoře, a vyjadřují jak společenství s Bohem, tak s bratry a sestrami.²⁹

Zároveň jsou, z podstaty jejich hlubšího prožívání a „plného zasvěcení“ řeholnímu životu, důležité v rámci svědectví. Fungují také jako prostředek pro osvobození od sobeckosti a egoismu.³⁰

Předchozí odstavce kontemplativní a činné řády odlišily. Přesto platí, že obě formy spojuje apoštolská činnost. Rozdílem je, že v kontemplativních řádech tato činnost převážně setrvává běžnému světu utajena – nachází se tzv. „pod závojem tajemství“. ³¹

²² Srov. *CNCHA* čl. 10, 59.

²³ Srov. *Tamtéž*, čl. 59.

²⁴ BLAJDOVÁ, Radka. Řády řádů a jak se v tom vyznat?. In: *Církev.cz* [online]. 31. 1. 2019.

²⁵ Srov. *CNCHA* čl. 59.

²⁶ Srov. BLAJDOVÁ, Radka. Řády řádů a jak se v tom vyznat?. In: *Církev.cz* [online]. 31. 1. 2019.

²⁷ Srov. *CNCHA* čl. 59.

²⁸ Srov. BLAJDOVÁ, Radka. Řády řádů a jak se v tom vyznat?. In: *Církev.cz* [online]. 31. 1. 2019.

²⁹ Srov. *CNCHA* čl. 10, 59.

³⁰ Srov. *Tamtéž*, čl. 10.

³¹ Srov. *Tamtéž*, čl. 59.

Specifickou činností kontemplativních společenství je pak tvorba a následný prodej tzv. klášterních produktů, a to od jídla až po posvátné předměty.³²

Vyjma předešlých lze zmínit formu společenství kontemplativně činnou, která by měla snoubit obojí – tedy jak „intenzivní“ modlitbu, tak službu druhým.³³

V rámci dalšího členění existují například řády mnišské, žebravé, ošetrovatelské, školské či rytířské.³⁴ V neposlední řadě je pak prostředkem k rozčlenění společenství pohlaví.³⁵ „*Od počátku byli v církvi muži a ženy, kteří se rozhodli zachováváním evangelijních rad následovat Krista svobodněji a napodobovat ho věrněji; vedli život zasvěcený Bohu každý svým způsobem. Mnozí z vnuknutí Ducha svatého žili jako poustevníci, jiní dali vznik řeholním rodinám, které ochotně přijala a schválila církev svou autoritou.*“³⁶

Novější formou uskupení jsou kongregace, které se začaly objevovat na základě předpisů Tridentského koncilu v 16. století. Od běžného řádu se odlišují svou méně závaznou formou a intenzivnějším působením tzv. „mezi lidmi“.³⁷

1.3 Základní povinnosti řeholníka

Tak jako jiné formy života, i řeholní život udává svým stoupencům určité povinnosti, které můžeme rozčlenit do třech základních oblastí – povinnosti k Bohu, Církvi a Ježíši Kristu; povinnosti k společenství; a povinnosti k sobě samému.³⁸

První oblast zahrnuje podřízení se a úpravu chování dle Božího plánu, loajalitu Církvi a apoštolskou činnost.³⁹ V rámci povinností ve společenství je pak třeba lásky, pochopení, disciplíny, liturgie hodin, rozjímání a vzdělávání, úcty a oddanosti své řeholní společnosti, což je realizací duchovního života.⁴⁰ Nakonec má řeholník povinnosti sám k sobě. Sem spadá neustálé úsilí o zdokonalování a spasení, dodržování pravidel, slibů

³² Srov. Klášterní produkty. In: *Řehole.cz* [online].

³³ Srov. BLAJDOVÁ, Radka. Řády řádů a jak se v tom vyznat?. In: *Církev.cz* [online]. 31. 1. 2019.

³⁴ Srov. *Tamtéž*.

³⁵ Srov. *Tamtéž*.

³⁶ *KKC* čl. 918.

³⁷ Srov. BLAJDOVÁ, Radka. Řády řádů a jak se v tom vyznat?. In: *Církev.cz* [online]. 31. 1. 2019.

³⁸ Srov. FILIP, František. *Rozjímání o řeholním životě pro bratry škol křesťanských, Díl první*, s. 51–55.

³⁹ Srov. *Tamtéž*.

⁴⁰ Srov. *Tamtéž*.

a evangelijních rad, život v kajícnosti a pokoře, modlitba, a konečně oddání se Bohu a společnému životu.⁴¹

2 DŮLEŽITÉ PRVKY ŘEHOLNÍHO ŽIVOTA

V této kapitole si blíže definujeme některé základní prvky řeholního života.

2.1 Povolání

Povolání je zvláštní událostí a výzvou, jež se při cestě k řeholnímu životu odehrává,⁴² a jež je založena na osobním setkání s Bohem nabízející uspokojení touhy po naplnění jejich života.⁴³ Je jakýmsi semenem, které je v člověku zaseto, čímž současně začíná tzv. cesta povolání následována výchovou, což si vyžaduje přítomnost průvodce. Ten se ve své relativní přítomnosti stává zprostředkovatelem Boží přítomnosti a plánu cesty k Bohu, a to pomocí sdílení zkušeností a celkového prožívání vlastního povolání.⁴⁴

Ona výchova sestává z důkladného poznání a odhalení sebe sama. Není nicméně možné dosáhnout kompletního sebepoznání.⁴⁵ „*Celý život není v jeho rukou, protože život je tajemství, a na druhé straně tajemství je život.*“⁴⁶ Právě sebepoznání je klíčem ke svobodné odpovědi na povolání, a vhodnému nasměrování mladého jedince.⁴⁷ Lze tedy konstatovat, že „*povolání se rodí z poznání*“.⁴⁸

V rámci zasvěceného, potažmo řeholního života, můžeme narazit na nespočet podob povolání, neboť Otec zamýšlí pro každého jeho specifické povolání, jež se odvíjí od jeho existence.⁴⁹ Ve výsledku ale platí, že pramenem všech povolání je ono⁵⁰ „*bohatství daru Božího*“.⁵¹

⁴¹ Srov. *Tamtéž*.

⁴² Srov. VC čl. 64.

⁴³ Srov. Povolání. In: *Řehole.cz* [online].

⁴⁴ Srov. KONGREGACE PRO KATOLICKOU VÝCHOVU, KONGREGACE PRO VÝCHODNÍ CÍRKVE a CIVCSVA. Papežské dílo pro povolání v církvi *Nové povolání pro novou Evropu (In Verbo Tuo)* [online]. Praha: Sekretariát České biskupské konference, 2010, čl. 34. Dále jen *IVT*.

⁴⁵ Srov. *Tamtéž*, čl. 35.

⁴⁶ *Tamtéž*.

⁴⁷ Srov. *Tamtéž*, čl. 35–36.

⁴⁸ *Tamtéž*, čl. 36.

⁴⁹ Srov. *IVT* čl. 13.

⁵⁰ Srov. VC čl. 31.

⁵¹ *Tamtéž*.

Následně už je jen otázkou, zda na tuto „nabídku“ Ducha svatého člověk odpoví, což může být velmi náročné.⁵² To je zapříčiněno například tím, že mladí již mnohdy mají svou budoucnost naplánovanou, a nechtějí si tedy ničím dalším „komplikovat“ život. Zároveň je její přijetí obvykle opředeno spoustou obav a nejistoty, a to v důsledku jejího závazného charakteru. Proto je třeba vyvrátit jejich mylné představy a poskytnout jim tolik potřebnou oporu.⁵³ Současně platí, že *„semeno povolání je jako hořčičné zrnko, které když se zaseje, nebo když se nabízí a ukazuje, je nejmenší ze všech semen; nevzbuzuje příliš často okamžitý souhlas, je odmítáno a popíráno, je jakoby udušeno jinými očekáváními a plány, nebere se vážně nebo se na ně hledí podezřívavě a nedůvěřivě, jako by bylo semenem neštěstí.“*⁵⁴ Na druhou stranu jejich vůli k přijetí posiluje Duch svatý, jenž je vede k „ano“.⁵⁵

Jeho nevtíravý charakter je dán tím, že jeho přijetí musí být volbou svobodnou a dobrovolnou, a onu svobodu Boha má i vyjadřovat.⁵⁶

Nelze opomenout fakt, že po „počátečním“ povolání je i nadále třeba na povolání kladně a věrně odpovídat. Současně je nutné se s Božím povoláním ztotožnit, čímž se stírají možné problémy při nejisté identitě, a lze tedy duchovně růst.⁵⁷ Zároveň je třeba jej rozvíjet pomocí adorace a askeze.⁵⁸

Nejedná se ale pouze o individuální prvek. Zároveň s konkrétním povoláním jsou povolání i další, a toto „spolupovolání“, a jeho následné přijetí, pak zasvěcené sjednocuje v komunitách. Sjednocuje tedy jak s Kristem, tak s bratry či sestrami.⁵⁹

V poslední době můžeme sledovat oslabení či dokonce krizi povolání, jež je zapříčiněna například absencí kultury povolání, eticky neutrálním sociálním kontextem bez vzorů atp. Je proto třeba upozorňovat na dar víry, a být ostatním při cestě k povolání oporou.⁶⁰

⁵² Srov. Povolání. In: *Řehole.cz* [online].

⁵³ Srov. čl. *IVT* 33–35.

⁵⁴ *Tamtéž*, čl. 33.

⁵⁵ Srov. *VC* čl. 19.

⁵⁶ Srov. *IVT* čl. 33.

⁵⁷ Srov. *CNCHA* čl. 36.

⁵⁸ Srov. *VC* čl. 38.

⁵⁹ Srov. *CNCHA* čl. 44.

⁶⁰ Srov. *IVT* čl. 33, 38.

Na závěr této kapitoly je třeba uvést, že i přes všechno následné odříkání, překážky a nutné oběti se povolání považuje za⁶¹ „cestu světla“.⁶²

2.2 Zasněčení

Pokud jedinec kladně odpověděl na povolání, následuje zasněčení, jež vyjadřuje zvláštní „svazek“ mezi řeholníkem a Bohem.⁶³ Pociťuje jakousi vnitřní potřebu se Bohu kompletně odevzdat, bezmezně ho milovat, a zasnětit mu svůj život.⁶⁴

Zasněčením se osoba stává článkem napomáhajícím ke spáse světa, a to prostřednictvím oddané služby Bohu a Církvi.⁶⁵ Aby ale své zasněčení řádně naplnoval, je také třeba, aby uskutečňoval jak osobní, tak společnou modlitbu.⁶⁶

Závěrem lze ještě doplnit, že den zasněčení Bohu je mezi řeholníky chápán jako den největšího štěstí.⁶⁷

2.3 Evangelijní rady

Řeholní život definují i evangelijní rady – tzv. rady „dokonalosti“.⁶⁸ Jsou smlouvou mezi jedincem, Bohem a institucí, jejíž přijetí vyžaduje pečlivou rozvahu.⁶⁹ Život podle evangelijních rad se totiž považuje za jednu z nejradiálnějších forem života. Jde o zvláštní formu zasněčení, jež je odpovědí na výzvu Krista k sdílení života v chudobě, poslušnosti a čistotě – tak, jako žil On – tedy přijetí Kristova tajemství a trvalá touha po „napodobení“.⁷⁰

⁶¹ Srov. VC čl. 40.

⁶² *Tamtéž*.

⁶³ Srov. CNCHA čl. 45.

⁶⁴ Srov. Zasněčení. In: *Řehole.cz* [online].

⁶⁵ Srov. *Tamtéž*.

⁶⁶ Srov. CNCHA čl. 15.

⁶⁷ Srov. FILIP, František. *Rozjímání o řeholním životě pro bratry škol křesťanských, Díl první*, s. 50.

⁶⁸ Srov. HENNER, Kamil. *Základy práva kanonického: 2. Právo platné*. V Praze: K. Henner (nákladem vlastním) – Knihtiskárna „Politika“, 1919, s. 12–13. Dále jen HENNER, Kamil. *Základy práva kanonického: 2. Právo platné*.

⁶⁹ Srov. FILIP, František. *Rozjímání o řeholním životě, Díl druhý*. V Praze: Bratří škol křesťanských, 1936, s. 143. Dále jen FILIP, František. *Rozjímání o řeholním životě, Díl druhý*.

⁷⁰ Srov. VC čl. 16–18.

Jsou „zvláštní cestou ke svatosti“,⁷¹ a jejich podstatou je naprosté odevzdání, zasvěcení a sloužení Bohu.⁷² „Nuže, o můj Bože, přicházím konati vůli tvou.“⁷³ Řeholníci se prostřednictvím nich ale neodávají pouze Bohu, nýbrž i církvi a komunitě.⁷⁴

Přijetí evangelijních rad přináší řeholníkovi osvobození a pobídku hledět „do dálí“.⁷⁵ „Není větší svobody než nechat vést se Duchem, zříct se veškerých výpočtů a snahy všechno ovládat a dovolit, aby nás on osvěcoval, vedl, orientoval a posouval tam, kam si on přeje. On dobře ví, co je v každé době a v každé chvíli třeba. To znamená být tajemným způsobem plodnými!“⁷⁶ Spolu s užším vztahem k Bohu dosahují Boží milosti, jež v nich může růst, Jeho pomocnou ruku při cestě za dokonalostí, a v neposlední řadě vůli právě k naplňování oněch slibů.⁷⁷

Fungují také jako jakási „ochranná pouta“ proti rozpakům a těm největším překážkám, které brání v dokonalosti – materialismu, vášni a vlastní vůli, a jsou také účinnými nástroji v boji proti zlu.⁷⁸ „Přicházíš pozdě, složil jsem sliby. Náležím Kristu a jsem jeho na věky.“⁷⁹

V závěru této kapitoly můžeme konstatovat, že sliby jsou velkolepým „paktem“, prostřednictvím kterého se řeholník připodobňuje ideálu Krista, a který by se měl „pravidelně“ obnovovat, což vyjadřuje onu věrnost, oddanost a lásku k Němu.⁸⁰

Nyní už ale přejdeme k rozboru konkrétních slibů.

⁷¹ VC čl. 35.

⁷² Srov. František. *Rozjímání o řeholním životě, Díl druhý*, s. 133–137.

⁷³ FILIP, František. *Rozjímání o řeholním životě, Díl druhý*, s. 133.

⁷⁴ Srov. CNCHA čl. 44.

⁷⁵ Srov. *Zkoumejte* čl. 11.

⁷⁶ *Tamtéž*, čl. 12.

⁷⁷ Srov. FILIP, František. *Rozjímání o řeholním životě, Díl druhý*, s. 138–142.

⁷⁸ Srov. *Tamtéž*.

⁷⁹ *Tamtéž*, s. 140.

⁸⁰ Srov. *Tamtéž*, s. 148–151.

2.3.1 Čistota

Slib čistoty se zakládá na kompletním sebedarování všeho, co jsme, a taky všeho, co máme.⁸¹ Řeholníci se tedy zavazují k zachování čistoty těla, srdce, duše, ale i vztahů.⁸²

V otázce tělesné a duchovní čistoty je třeba jednat tak, aby svou tělesnou schránku nevyužívali jako prostředek neřestí. Vztahy k bližním by pak měly být realizovány ve vší skromnosti a zdrženlivosti.⁸³ Čistota je zároveň definována láskou a službou všem, tedy tzv. zpřítomněním Kristovy lásky.⁸⁴ Souhrnně ji tedy lze definovat jako schopnost mít své smysly pod kontrolou.⁸⁵

Zdá se, že by měl být řeholník schopen se zcela vyhnout jakémukoli pokušení. To ale není možné, protože je přirozené každému člověku. Jeho cílem je těmto pokušením odolat, a využít je jako zkoušku. Právě pokušení je totiž to, co v nich udržuje pokoru.⁸⁶

2.3.2 Chudoba

Chudoba je slibem, v rámci nějž řeholníci ochotně odevzdávají svůj majetek,⁸⁷ a jejich největším a jediným bohatstvím se stává Bůh.⁸⁸

Řeholníky tedy zbavuje starostí týkajících se vlastnictví. Již nemají potřebu na něčem lpět.⁸⁹ Naopak, vyžaduje se od nich konání různorodých činností solidarity a milosrdenství, kterými je například podpora činností dobrovolníků či boj proti hladu.⁹⁰ Ona absence materialismu nadto řeholníky uschopňuje se plně věnovat a řádně vykonávat své řeholní povinnosti, jež jim Bůh uložil. Navíc, chudoba je důležitá i pro fungování

⁸¹ Srov. VC čl. 21.

⁸² Srov. FILIP, František. *Rozjímání o řeholním životě, Díl druhý*, s. 176.

⁸³ Srov. *Tamtéž*, s. 176–180.

⁸⁴ Srov. CNCHA čl. 44.

⁸⁵ Srov. FILIP, František. *Rozjímání o řeholním životě, Díl druhý*, s. 190–194.

⁸⁶ Srov. *Tamtéž*, s. 185–189.

⁸⁷ Srov. *Tamtéž*, s. 152–156.

⁸⁸ Srov. VC čl. 21.

⁸⁹ Srov. CNCHA čl. 44.

⁹⁰ Srov. VC čl. 89.

společenství, jelikož zajišťuje rovnost a stejnost,⁹¹ čímž také napomáhá k lepšímu přístupu k chudým.⁹²

Její dodržování je také vyžadováno v duchovní oblasti. Řeholník by tedy měl být osobou pokornou, prostou, plnou úcty k druhým a Bohu, a sloužit ve znamení dobrovolnosti.⁹³

2.3.3 Poslušnost

Poslední evangelijní radou, a tou nejdůležitější ctností je slib poslušnosti, v němž se řeholník dobrovolně podřizuje lidské autoritě zastupující Boha, aby tím vyjádřil víru v Boží vedení, jeho svrchovanost, a především poctu.⁹⁴ Je jednoduše snahou dát ze sebe to nejlepší ve jménu Páně.⁹⁵ Podstatou tohoto slibu je též „odevzdání“ své vůle, a obecné možnosti nakládat se svým životem. Někdy se přímo pokládá rovnítko mezi řeholní stav a stav poslušnosti.⁹⁶

Jde o velice abstraktní pojem, jenž je ovlivněn spoustou faktorů, které následně ovlivňují to, jak je vedena a vykonávána.⁹⁷

Poslušnost je zároveň pro řeholníky obrovskou výzvou, jelikož je někdy opředena nepříznivou situací, odporem, bolestí a sebeobětováním. Právě v obětování je ale podstata této evangelijní rady. Tento fakt vyplývá i ze vzoru Krista, jenž řeholníky na cestě poslušnosti vede. Právě On „*nás také osvobodil svou poslušností*“,⁹⁸ a je tedy třeba k Jeho ideálu, a tím zároveň i ke spáse, mířit. Poslušnost řeholníky dělá svobodnými právě proto, že se obětují.⁹⁹ Vyjma osvobození také nepopíratelně přináší zklidnění, obohacuje duši, a působí jako jakýsi štít zabraňující ohrožení vykoupení.¹⁰⁰

⁹¹ Srov. FILIP, František. *Rozjímání o řeholním životě, Díl druhý*, s. 161–165.

⁹² Srov. CNCHA čl. 44.

⁹³ Srov. *Tamtéž*.

⁹⁴ Srov. FILIP, František. *Rozjímání o řeholním životě, Díl druhý*, s. 199–202.

⁹⁵ Srov. CIVCSVA. Instrukce *Služba autority a poslušnost (Faciem tuam, Domine, requiram)* [online]. 2014, čl. 24. Dále jen *Služba autority a poslušnost*.

⁹⁶ Srov. FILIP, František. *Rozjímání o řeholním životě, Díl druhý*, s. 198–203.

⁹⁷ Srov. *Služba autority a poslušnost* čl. 3.

⁹⁸ *Tamtéž*, čl. 8.

⁹⁹ Srov. *Tamtéž*.

¹⁰⁰ Srov. FILIP, František. *Rozjímání o řeholním životě, Díl druhý*, s. 203–206.

Poslušnost je důležitá i pro samotná řeholní společenství. V každé společnosti je totiž potřeba rozkazů a poddanosti, které se poslušností naplňují.¹⁰¹ A to vše komunitu sjednocuje a upevňuje.¹⁰²

Závěrem můžeme konstatovat, že poslušnost je uskutečněním a naplněním lidskosti. Bezděčně ji člověk projevuje již narozením. To stejné, tentokrát již s plným vědomím člověka, se děje na konci jeho života.¹⁰³

2.4 Modlitba

Modlitba je pro řeholníky jakýmsi „středobodem“ života. Je totiž nejen službou, nýbrž i prostředkem pro setkání s Bohem, a to je chápáno jako obrovský dar.¹⁰⁴ Z tohoto důvodu je její role stěžejní i při samotném hledání povolání.¹⁰⁵ Zároveň je, spolu s adorací, základem pro společenství, a podporuje apoštolskou činnost. Už jen proto je jí třeba v rámci denního programu komunit vyhradit potřebný čas, aby se zabránilo „neklidu“. Prvek času ale v posledních letech ohrožuje nedostatek presbyterů, což komplikuje účast na mši svaté.¹⁰⁶

Jak je zmíněno již i v podkapitole „Zasvěcení“, nejde jen o společnou modlitbu. Ta je sama o sobě nedostačující. Stejně důležitá je také modlitba individuální, tedy osobní. Je nutná jejich koexistence – jedna je druhé doplňkem.¹⁰⁷

V řeholních komunitách existuje nepřeberné množství modliteb a způsobů, jak ji uskutečňovat.¹⁰⁸ Je například dána určitými rytmy a frekvencí, jež se v institutech různí. Nejdůležitější je liturgická modlitba neboli liturgie hodin, která v posledních letech v duchu svého vzestupu oživuje modlitby mnoha komunit, a tak pěstuje ještě užší vztah s Biblií.¹⁰⁹ Dále se řeholníci modlí například v rámci mše svaté.¹¹⁰ Z těch úplně

¹⁰¹ Srov. FILIP, František. *Rozjímání o řeholním životě, Díl druhý*, s. 207–210.

¹⁰² Srov. *Služba autority a poslušnost* čl. 18.

¹⁰³ Srov. *Tamtéž*, čl. 26, 29.

¹⁰⁴ Srov. Modlitba. In: *Řehole.cz* [online].

¹⁰⁵ Srov. *IVT* čl. 35.

¹⁰⁶ Srov. *CNCHA* čl. 12–14, 19.

¹⁰⁷ Srov. *Tamtéž*, čl. 15.

¹⁰⁸ Srov. Modlitba. In: *Řehole.cz* [online].

¹⁰⁹ Srov. *CNCHA* čl. 14, 17.

¹¹⁰ Srov. Modlitba. In: *Řehole.cz* [online].

nejzákladnějších modliteb pak lze zmínit například Modlitbu Páně či Chválu nejsvětější Trojice.¹¹¹

V posledních letech je navíc společná modlitba obohacována různými novými formami, a taktéž způsoby účasti. Zavádění některých prvků se ale v rámci čím dál větší rozmanitosti v komunitách stává problematickým.¹¹²

Definici role modlitby v rámci řeholního života lze zakončit slovy Páně: „*Je třeba se modlit a neochabovat.*“¹¹³ Věrnost a vytrvalost jsou zde klíčové.¹¹⁴

2.5 Následování

Dalším prvkem je následování. To ale není jen o předávání hodnot na jedné straně a jejich přijímání na druhé, ale o účasti na Jeho životě – protože¹¹⁵ „*on je Cesta*“.¹¹⁶

Zároveň tento prvek není jen výsadou řeholníků, nýbrž všech křesťanů. Rozdílem je, že v tomto případě se jedná o podstatně radikálnější formu.¹¹⁷ To potvrzuje i tento výňatek: „*Protože hlavním pravidlem řeholního života je následování Krista podle učení evangelia, ať toto považují všechny společnosti za nejvyšší pravidlo.*“¹¹⁸

2.6 Život ve společenství

Řeholní život definuje také společný život řeholníků v rámci společenství v klášteře,¹¹⁹ pramenící z pravzoru jednoty Nejsvětější trojice.¹²⁰ Jde o společné soužití různorodých osobností¹²¹ – tedy různého věku, jejichž úkoly se liší, nicméně míří ke stejnému cíli,¹²² a společně přemýšlí a naslouchají Bohu.¹²³ Jsou těmi, již „*Kristus vysvobodil a uschovil milovat tak, jak miluje On, tedy prostřednictvím daru své*

¹¹¹ Srov. Hlavní křesťanské modlitby. In: *Římskokatolická farnost Ořech* [online].

¹¹² Srov. *CNCHA* čl. 16.

¹¹³ *CNCHA* čl. 17.

¹¹⁴ Srov. *CNCHA* čl. 17.

¹¹⁵ Srov. KOHUT, Vojtěch. Životní stavy v církvi. In: *Bosé karmelitky: Karmel sv. Josefa* [online].

¹¹⁶ KOHUT, Vojtěch. Životní stavy v církvi. In: *Bosé karmelitky: Karmel sv. Josefa* [online].

¹¹⁷ Srov. *Zkoumejte* čl. 6.

¹¹⁸ *Tamtéž*, čl. 4.

¹¹⁹ Srov. BLAJDOVÁ, Radka. Řády řádů a jak se v tom vyznat?. In: *Církev.cz* [online]. 31. 1. 2019.

¹²⁰ Srov. *CNCHA* čl. 8.

¹²¹ Srov. *VC* čl. 51.

¹²² Srov. *Autorita a poslušnost* čl. 1.

¹²³ Srov. *Zkoumejte* čl. 17.

osvobozující lásky a také prostřednictvím upřímného přijetí těch, kdo je vedou. Kristova láska vylitá do našich srdcí nás motivuje k lásce vůči bratřím a sestrám natolik, že snášíme jejich slabosti, problémy a obtíže, zkrátka a dobře až k plnému sebedarování.“¹²⁴ Nespojuje je zde volba, nýbrž povolání. Toto „spolužití“ je darem Ducha svatého,¹²⁵ a je založeno nejen na snaze spolu plnit poslání, ale především jde o prostor, kde se členové setkávají s Ježíšem.¹²⁶ Právě On je všechny povolává, aby pospolu žili s ostatními, a podíleli a sjednocovali se s Jeho životem.¹²⁷ Každé takové společenství se pak podřizuje jednomu generálnímu představenému.¹²⁸

Společný život také funguje jako svědectví církve. Světu vizualizují společenství, jež církev zakládá, a jednotu, k níž směřuje.¹²⁹ *„Řeholníci jakožto »odborníci na společenství« jsou proto v církvi povoláni k tomu, aby v jednotlivých církevních komunitách a ve světě působili jako svědci a tvůrci onoho »záměru společenství«, který se nachází na samotném vrcholu dějin člověka s Bohem. Především platí to, že díky slibům evangelijních rad, které osvobozují ode všeho, co brání rozvinutí horoucí lásky, se řeholníci komunitním způsobem stávají prorockým znamením niterného společenství s Bohem, jenž je milován nade vše. Dále platí, že prostřednictvím každodenní zkušenosti společenství života, modlitby a apoštolátu, což jsou esenciální a rozlišující složky jejich zasvěceného života, se stávají »znamením bratrského společenství«. Prokazují totiž, v tomto často tak hluboce rozděleném světě, přede všemi svými bratry ve víře schopnost života ve společenství, a to sdílením dober, bratrské lásky, naplňováním životního projektu a působení.“¹³⁰ I proto je třeba, aby se s církví plně identifikovali. Církev zároveň obohacují o důležité prvky řeholního života, což je jedním z důvodů, proč o ně tak intenzivně pečují.¹³¹*

¹²⁴ CNCHA čl. 21.

¹²⁵ Srov. *Zkoumejte* čl. 13–14.

¹²⁶ Společenství. In. *Řehole.cz* [online].

¹²⁷ Srov. CNCHA čl. 10.

¹²⁸ Srov. BLAJDOVÁ, Radka. Řády řádů a jak se v tom vyznat?. In: *Církev.cz* [online]. 31. 1. 2019.

¹²⁹ Srov. CNCHA čl. 10.

¹³⁰ CNCHA čl. 10.

¹³¹ Srov. *Tamtéž*, čl. 10, 55, 60.

Zároveň je komunita „*svou vlastní povahou místem, kde je nutné, aby bylo možno dospívat k plné zkušenosti s Bohem a sdělovat ji ostatním*“.¹³² Je také místem zrání, ale i vzájemné odpovědnosti, pomoci a odpovědí na výzvy společnosti.¹³³

Základem každé komunity je charisma, jenž udává zaměření komunity. Každá komunita má své vlastní,¹³⁴ a tedy je rozdílná i jeho podstata a prožívání. Současně je důležitým podpůrným prvkem partikulární církve – podporují a obohacují se navzájem. Speciální význam pro bratrství pak má tzv. charismatická identita, jejíž slabost či absence může komunity oslabit, či přímo rozbít.¹³⁵

Život ve společenství je definován dodržováním směrnic partikulární církve,¹³⁶ a také určitých pravidel, která se nachází v řeholi každého jednotlivého společenství, která funguje jako jejich „zákoník“.¹³⁷

Koncept života ve společenství vyžaduje velké úsilí a osvobození od čehokoliv, co by jej mohlo poškozovat, a také mystiku, askezi,¹³⁸ a „*souznění mezi Božím darem a osobním nasazením při utváření vtěleného společenství*“.¹³⁹ Pro zrání i komunitu je pak žádoucí i náležitá psychologická vyváženost. Díky zmíněnému citovému osvobození navíc dokáže plně milovat jak své povolání, tak druhé.¹⁴⁰

Je to život v rozdílnosti, jenž se postupně přerouzáje v život v jednotě – rozdílly se smazávají,¹⁴¹ a přechází se od „*Já k My*“¹⁴², a také „směrem“ ke Kristu.¹⁴³ Jak uvádí papež František: „*Člověk, který si uchovává svůj osobitý svéráz a neskryvá svou identitu, když se ochotně začleňuje do společenství, neanuluje se, nýbrž dostává se mu stále nových podnětů pro jeho osobní rozvoj*“.¹⁴⁴ Cílem společenství je tedy vzájemná akceptace a pochopení, z čehož pramení ona žádoucí jednota.¹⁴⁵ To, spolu se společným slavením

¹³² *Tamtéž*, čl. 20.

¹³³ Srov. *Tamtéž*, čl. 43.

¹³⁴ Srov. Naše činnosti. In: *Řehole.cz* [online].

¹³⁵ Srov. *CNCHA* čl. 3, 46, 60.

¹³⁶ Srov. *Tamtéž*.

¹³⁷ Srov. HENNER, Kamil. *Základy práva kanonického: 2. Právo platné*, s. 178k–178.

¹³⁸ Srov. *CNCHA* čl. 21–23, 35.

¹³⁹ *CNCHA* čl. 23.

¹⁴⁰ Srov. *CNCHA* čl. 37.

¹⁴¹ Srov. *Zkoumejte* čl. 13.

¹⁴² *CNCHA* čl. 39.

¹⁴³ Srov. *Tamtéž*.

¹⁴⁴ *Zkoumejte* čl. 13.

¹⁴⁵ Srov. *Zkoumejte* čl. 13.

svých povolání a posláních, budováním vzájemného respektu, zaměřováním se jako celku na poslání a připomínáním svěřeného apoštolského poslání komunity, je nezbytné k nastolení a udržení jakési „harmonie“.¹⁴⁶ Komunitní rozměr vlastně představuje sdílení všeho, hmotného i nehmotného, s ostatními.¹⁴⁷

Ze společného života vyplývají i společné aktivity a prvky. Jedním z nich je společný šat, odlišný pro každé společenství, který všichni jeho příslušníci nosí, a který vyjadřuje zasvěcení a chudobu. Dalším je pak společná modlitba – nejčastěji jde o liturgii hodin či mši svatou.¹⁴⁸ Fungují také jako „podpěra“ a základ pro apoštolát, a jsou též jakousi nabídkou řešení všemožných potřeb společenosti.¹⁴⁹ Následně lze zmínit misijní činnosti, věrnost zakladatelskému charismatu, společné rozjímání nad Bibli a spoustu dalších.¹⁵⁰ Nekonečným cílem komunit je konečně péče o kvalitu společného života. Ta zajišťuje jeho existenci a schopnost si své členy udržet.¹⁵¹ „*Celá plodnost řeholního života závisí na kvalitě společného bratrského života. Platí také, že současná obnova v církvi a řeholním životě je charakterizována úsilím o společenství a komunitu.*“¹⁵² Jedinci se tedy navzájem doplňují, a tím budují společenství.¹⁵³

2.7 Post autority

Jedním ze zásadních prvků řeholního života je postava autority, jež se vyjma běžných činností každého řeholníka snaží o tzv. ducha služby a budování komunity.¹⁵⁴ „*Nic ať se neděje bez tvého vědomí, ale ani ty nic nedělej bez Boha.*“¹⁵⁵ Tato citace rovněž skvěle doplňuje, že veškeré její působení musí vycházet z poslušnosti k Bohu. Právě její role navíc zjednodušuje cestu k poslušnosti i ostatním.¹⁵⁶

Nejvyšší autoritou každého institutu je generální kapitula/analogické shromáždění, jimž se pak podřizují jednotlivé komunity. Zároveň se autority podřizují

¹⁴⁶ Srov. *CNCHA* čl. 40.

¹⁴⁷ Srov. *VC* čl. 45.

¹⁴⁸ Srov. BLAJDOVÁ, Radka. Řády řádů a jak se v tom vyznat?. In: *Církev.cz* [online]. 31. 1. 2019.

¹⁴⁹ Srov. *Zkoumejte* čl. 13–14.

¹⁵⁰ Srov. *VC* čl. 25, 36, 94.

¹⁵¹ Srov. *CNCHA* čl. 57.

¹⁵² *Tamtéž*, čl. 71.

¹⁵³ Srov. *Tamtéž*, čl. 24.

¹⁵⁴ Srov. *Služba autority a poslušnost* čl. 14.

¹⁵⁵ *Tamtéž*, čl. 12.

¹⁵⁶ Srov. *Tamtéž*, čl. 12, 21.

2 nejvyšším hodnotám – lásce a komunitě. Taktéž se řídí různými církevními předpisy atp.¹⁵⁷

Je nezbytné zmínit, že funkce autority se jak chápe, tak praktikuje různě, což je dáno například pohlavím komunit, či důrazem kladeným na místní a ústřední osobnosti atp.¹⁵⁸

Její funkce je podmíněna především schopností naslouchat,¹⁵⁹ trpělivostí při rozlišování, rozhodností, vyvážeností, a schopností řešit problémy. Definicí této funkce je též milosrdenství a smysl pro spravedlnost a odpovědnost.¹⁶⁰ Dále je třeba odvaha a vytrvalost,¹⁶¹ a nakonec pak objektivita, asertivita, a bdělost k potřebám církve, očekáváním lidí či znamením doby atp.¹⁶²

Do výčtu specifických úkolů autority lze zařadit aktivní práci na ožívování charismatu daného institutu, udržování „*sentire cum Ecclesia*“ [*smýšlení a cítění s církví*],¹⁶³ a za každých okolností zajištění komunitě pravidelného času na modlitbu. Pro své společenství pak musí být autorita především oporou – je třeba, aby o své členy dokázala pečovat, povzbudit je při pocitech nedostatečnosti, milovat je, a tím vším je vést k seberozvoji a přijímání druhých bez jakýchkoliv předsudků. Dalšími důležitými úkoly jsou pak tvorba a zajištění důvěrného prostředí pro svobodný a upřímný dialog, a schopnost důmyslného a harmonického rozložení sil ve společenství. Klade také důraz na sourodost a soudržnost, a pěstuje svou pokoru k Bohu. Každá autorita také musí být schopna své členy doprovázet na cestě k trvalé formaci,¹⁶⁴ a také do budoucnosti.¹⁶⁵

Mezi další povinnosti autority mimo jiné spadá motivace členů k poslušnosti a odpovědnosti, respektování autonomie jednotlivců, vhodná koordinace členů komunity zajišťující naplnění poslání atp. V členech musí probudit smysl pro sdílení, ať už schopností, tak nápadů a dalšího, čímž přispívá k společným záležitostem a jejich

¹⁵⁷ Srov. *Tamtéž*, čl. 3, 14, 26.

¹⁵⁸ Srov. *Tamtéž*, čl. 3.

¹⁵⁹ Srov. *Zkoumejte* čl. 12.

¹⁶⁰ Srov. *Služba autority a poslušnost* čl. 13, 20, 25.

¹⁶¹ Srov. *Zkoumejte* čl. 12.

¹⁶² Srov. *Služba autority a poslušnost* čl. 20.

¹⁶³ *Tamtéž*, čl. 13.

¹⁶⁴ Srov. *Tamtéž*, čl. 12–13, 20, 25.

¹⁶⁵ Srov. *Zkoumejte* čl. 12.

řešení.¹⁶⁶ „Bratrství je tím silnější, čím více je ve středu pozornosti a živější to, co se sděluje.“¹⁶⁷

Autorita tedy ve výsledku balancuje službu komunitě a konkrétním jednotlivcům, a to tak, aby zde fungovala oboustranně prospěšná souhra.¹⁶⁸ Současně je tím, kdo buduje bratrství, a spolu se svými členy prostřednictvím hledání a milování Boha naplňuje své poslání.¹⁶⁹

Věcnými problémy autorit jsou pak například situace, kdy komunita nedbá jejích příkazů, což mnohdy vede k pochybnostem a pocitu nepochopení.¹⁷⁰ Komplikací je i zatvrzelá touha představených dodržovat „staré pořádky“, či činnosti vedoucí k podkopávání spolupráce.¹⁷¹ Rizikem je též zaměření pouze na vlastní prospěch a zneužití své nadřazené pozice tak, že si komunitou nechává sloužit.¹⁷² Naopak je třeba, aby autorita sloužila své komunitě, jako Ježíš Kristus, jenž se obětoval pro lid – tedy mu sloužil.¹⁷³ Navíc je takové jednání přímo proti koncepci zasvěceného života, a výrazně podkopává důvěryhodnost dané autority.¹⁷⁴

Je jednoduše třeba, jak už bylo uvedeno výše, být jako autorita schopna pochopení a naslouchání. Tím svou pozici upevňuje, a to i v mysli svých členů.¹⁷⁵

2.8 Formace

Formace je procesem následujícím po přijetí povolání, jež sestává z několika fází, které jsou postupnou cestou k připodobnění a kompletnímu zasvěcení jedince Pánu.¹⁷⁶ Je taktéž považována za jakési finále výchovného procesu, které předestírá takový návrh života, v němž řeholník nalézá sám sebe.¹⁷⁷ Odráží se tedy na celé osobnosti

¹⁶⁶ Srov. *Tamtéž*, čl. 20, 25.

¹⁶⁷ *Tamtéž*, čl. 20.

¹⁶⁸ Srov. *Tamtéž*.

¹⁶⁹ Srov. *Tamtéž*, čl. 17.

¹⁷⁰ Srov. *Tamtéž*, čl. 20–21, 28.

¹⁷¹ Srov. *Tamtéž*, čl. 19–20.

¹⁷² Srov. CIVCSVA. Směrnice *Nové víno do nových měchů: Zasvěcený život po Druhém vatikánském koncilu a dosud otevřené výzvy* [online]. 2017, čl. 21. Dále jen *Nové víno do nových měchů*.

¹⁷³ Srov. *Služba autority a poslušnost* čl. 14.

¹⁷⁴ Srov. *Nové víno do nových měchů* čl. 19–20.

¹⁷⁵ Srov. *Tamtéž*, čl. 21.

¹⁷⁶ Srov. VC čl. 65, 68.

¹⁷⁷ Srov. IVT čl. 36.

a „prosakuje“ hluboko do jejího nitra.¹⁷⁸ Pro řeholníky je partnerem a průvodcem životem. Zároveň také vychovává pro evangelium.¹⁷⁹ Proto si formace žádá hodně času. Právě počáteční formace jej potřebuje velké „množství“, jelikož je třeba tzv. dozrát v různých oblastech. Na zmíněnou počáteční formaci pak navazuje formace trvalá. Platí totiž, že řeholníci se formují a zdokonalují po celou dobu jejich života.¹⁸⁰

Cílem trvalé formace jsou pak vyzrálé komunity promítající onu formaci do každodenního života, a sjednocování lidí různé formace a pojetím apoštolátu, což přinese obohacení pro všechny zúčastněné.¹⁸¹ Nadto je zdrojem jakési „duchovní přítulnosti a volnosti“,¹⁸² a dochází díky ní ke komunitní obnově.¹⁸³

Problémem je, že tzv. kultura trvalé formace zatím neexistuje, jelikož je založena na dosud kompletně neprosazené myšlence zmíněné implementace do běžného života. Její význam je opomíjen, jelikož je chybně, a navíc velmi omezeně, pojmána pouze jako nutnost pravidelné aktualizace znalostí a informací.¹⁸⁴ Trvalá formace není jen o nekončícím studiu, ale také o neustálém sdílení a naslouchání novým výzvám a schopnosti přezkoumání a ověření života komunit.¹⁸⁵

S tím úzce souvisí také otázka účelu formace počáteční, jež nemá jedince vést pouze k tvárnosti a dodržování zažitých prvků,¹⁸⁶ nýbrž „*formovat srdce svobodné, ochotné učit se v Kristově stylu celý život*“.¹⁸⁷

A nejen formace samotná je doprovodem. V rámci formačního procesu je velice důležitá také osobnost formátora.¹⁸⁸ Ten se, jako zprostředkovatel Boží činnosti, snaží být mladým oporou při jejich cestě k pochopení svého povolání.¹⁸⁹ Jeho přítomnost je dále důležitá jak u vstupní formace, tak po zbytek života řeholníka.¹⁹⁰

¹⁷⁸ Srov. VC čl. 65.

¹⁷⁹ Srov. Zkoumejte čl. 9.

¹⁸⁰ Srov. VC čl. 65, 68–69.

¹⁸¹ Srov. CNCHA čl. 43.

¹⁸² Srov. Zkoumejte čl. 9.

¹⁸³ Srov. Tamtéž.

¹⁸⁴ Srov. Nové víno do nových měchů čl. 35.

¹⁸⁵ Srov. Tamtéž, čl. 16, 35.

¹⁸⁶ Srov. Tamtéž, čl. 35.

¹⁸⁷ Tamtéž.

¹⁸⁸ Srov. Tamtéž, čl. 16.

¹⁸⁹ Srov. IVT čl. 36.

¹⁹⁰ Srov. CNCHA čl. 36.

Nesmí se ale zapomínat na to, že při formaci je neméně třeba součinnost komunity.¹⁹¹ Jedině tam totiž lze „*poznávat radosti i obtíže společného života*“.¹⁹² Bratrství je pro trvalou formaci „živnou půdou“.¹⁹³

Citelnou komplikací formace je pak to, že i přes vytyčení vlastních formačních řádů je jejich užití stále nevyhovující. Proto je třeba, aby byla tvořena vyvážením mezi teologickými kurzy a profesionálním vzděláváním. Nerovnováha může vést k uzavřenosti.¹⁹⁴

V závěru platí, že její role pro řeholní život a jeho budoucnost je nezastupitelná, a je tedy třeba ji, v návaznosti na různé kultury a nové koncepty života, stále revidovat a obnovovat.¹⁹⁵

2.9 Činnosti řeholníků

Život řeholníků není pouze o modlitbách a odpovídajícím šatu. Společně konají spoustu činností, jež se zakládají na charismatu daného institutu.¹⁹⁶ Jejich neodmyslitelným úkolem je jak „*milosrdná služba trpícímu člověku, která byla historicky realizována především v péči o nemocné a potřebné*“,¹⁹⁷ tak „*uctivé a milosrdné vykonávání služeb pro druhé*“.¹⁹⁸

Můžeme je nalézt například ve zdravotnictví a sociálních službách. V rámci zdravotnictví je jejich hlavní činností péče o potřebné, a to bez ohledu na jejich poměry, věk či celkový stav,¹⁹⁹ a také evangelizace. Současně se angažují v otázkách lékařské vědy, podpoře výzkumu bioetiky atp.²⁰⁰ Se zdravotnictvím úzce souvisí i sociální služba,

¹⁹¹ Srov. *Nové víno do nových měchů* čl. 16.

¹⁹² *Tamtéž*, čl. 16.

¹⁹³ Srov. *Tamtéž*, čl. 36.

¹⁹⁴ Srov. *Nové víno do nových měchů* čl. 15.

¹⁹⁵ Srov. *Tamtéž*, čl. 16, 34.

¹⁹⁶ Srov. *Tamtéž*.

¹⁹⁷ Naše činnosti. In: *Řehole.cz* [online].

¹⁹⁸ *Tamtéž*.

¹⁹⁹ Srov. Zdravotnictví. In: *Řehole.cz* [online].

²⁰⁰ Srov. VC čl. 83.

kde řeholníci zakládají kroužky pro slabší rodiny či nadace.²⁰¹ Zřizují též různorodá zdravotnická zařízení.²⁰²

Nyní přejdeme ke školství a výchově, která je jednou z nejzásadnějších činností samotné církve,²⁰³ což dokládá fakt, že kláštery jsou tzv. „zřídlem“ vzdělanosti již po mnohá staletí. Ona výchova a vzdělávání je realizována na různých stupních školství, kde se snaží vzdělávat a vychovávat. Nejde ale pouze o školy. Přičiňují se též na tom, aby každý, bez ohledu na věk, mohl dospět k rozkvětu a rozvoji osobnosti.²⁰⁴ K vzdělávání a výchově přispívají taktéž zakládáním školských a vzdělávacích institucí.²⁰⁵

K činnostem řeholních řádů patří také provozování duchovních a kulturních center, která umožňují nabytí nových znalostí o komunitách, poskytují prostor pro modlitbu, či vhléd a poznávání spirituality.²⁰⁶

S každým společenstvím se úzce snoubí misie – jedno vlastně plodí druhé.²⁰⁷ V rámci misí řády usilují o zajištění vhodné zdravotní péče, vzdělání, a obecné pomoci těm, již si ji žádají, nebo kterým dlouhodobě chybí. Také se podílejí na budování staveb církevního charakteru, a vedou formační centra.²⁰⁸ Tím vším zároveň zajišťují další a další nadšení pro evangelizaci.²⁰⁹

Typická je pro ně též pohostinnost založená na přijímání hostů a pomoci chudým a potřebným. Nabízí například své kláštery jako ubytovací prostory pro studenty, zajišťují duchovní pobyty, nebo vedou kavárny či restaurace. Výborným příkladem je Klášterní kavárna ŮDE, která se nachází právě v Olomouci.²¹⁰

²⁰¹ Srov. Sociální služba. In: *Řehole.cz* [online].

²⁰² Srov. Naše činnosti. In: *Řehole.cz* [online].

²⁰³ Srov. VC čl. 96.

²⁰⁴ Srov. Školství a výchova. In: *Řehole.cz* [online].

²⁰⁵ Srov. Naše činnosti. In: *Řehole.cz* [online].

²⁰⁶ Srov. Duchovní a kulturní centra. In: *Řehole.cz* [online].

²⁰⁷ Srov. CNCHA čl. 7, 58.

²⁰⁸ Srov. Misie. In: *Řehole.cz* [online].

²⁰⁹ Srov. VC čl. 78.

²¹⁰ Srov. Pohostinnost. In: *Řehole.cz* [online].

3 AKTUÁLNOST ŘEHOLNÍHO ŽIVOTA

Názory na řeholní život v nynější době často inklinují k stanovisku, že jde o zastaralý koncept.²¹¹

Tento úsudek lze ale jednoduše vyvrátit, a to už jen pro jejich minulou i současnou prospěšnost jak pro církev, tak pro stát. Jsou něčím, co je aktuální neustále – hodí se ke každé době, kultuře i národu. „*V řeholních družinách starší doby jest zvláštní životní síla, která jako míza ve sto a tisíciletém dubu jest vždy táž, neustále se omlazuje a obnovuje, takže řád jest schopen za všech dob mladistvé práce, nového rozvoje a pokroku.*“²¹² A to díky tomu, že většina základních prvků řádů zůstává stejná, a případným dalším se řády vcelku rychle a jednoduše přizpůsobují.²¹³ Stále také vznikají, na základech tradičních forem zasvěceného života, i formy nové. To tudíž potvrzuje jeho žádanost i v dnešní době.²¹⁴

Další výtky se týkají polemizování nad samotnou „užitečností“ zasvěceného života, které je zapříčiněno především charakterem dnešní společnosti, jež sleduje jen aktuální funkci a užitek.²¹⁵

Tuto kapitolu lze zakončit výrokem, že je zasvěcený život vlastně „nesmrtelný“. A v existenci mu nebrání ani zánik institutů. Zároveň je přítomen všude, díky čemuž může pomáhat církvi a aktivně se podílet na evangelizaci.²¹⁶

3.1 Současná situace řeholního života

Současně se zasvěcený život potýká s novými jevy a změnami, na něž se snaží reagovat.²¹⁷ Navíc došlo k rozvoji církve ruku v ruce s II. vatikánským koncilem, který byl impulsem k výraznému přehodnocení a vnímání života ve společenství.²¹⁸ Objevují

²¹¹ Srov. PROCHÁZKA, Innocenc. *O řeholním životě* [online]. Brno: Občanská, 1924, s. 6. Dále jen PROCHÁZKA, Innocenc. *O řeholním životě*.

²¹² *Tamtéž*.

²¹³ Srov. *Tamtéž*.

²¹⁴ Srov. VC čl. 12.

²¹⁵ Srov. *Tamtéž*, čl. 104.

²¹⁶ Srov. *Tamtéž*, čl. 2, 63.

²¹⁷ Srov. *Zkoumejte* čl. 5.

²¹⁸ Srov. CNCHA čl. 1–2.

se nové obzory a požadavky,²¹⁹ a zasvěcení se tedy přiklání k obnově.²²⁰ Jejich cílem je „s velkou tvůrčí odvahou pokračovat ve vynalézavé činnosti a svatosti svých zakladatelů a zakladatelek a tak dávat odpověď na znamení doby, která nás v současnosti obklopuje.“²²¹

Tyto změny si vyžadují velké úsilí a elán ony změny provádět. Je však realitou, že „fungující“ systém nemá tendence se měnit, ač některé jeho aspekty již dávno nefungují. To pak logicky jakékoliv změně brání. Naopak je třeba jednat a situaci přehodnotit. Současně ale není žádoucí ani příliš kvapná změna, jež může mít za následek život v dlouhodobě neudržitelném, a tedy rizikovém stavu.²²² Základem pro obnovu je též formace.²²³ Její klíčovou roli ostatně potvrzuje i tato citace: „Přizpůsobená obnova společnosti nejvíce závisí na výchově jejích členů.“²²⁴ Teď už ale přímo ke změnám.

Řeholní život v posledních letech výrazně ovlivňují například změny v kultuře, která stále směřuje k západnímu ideálu. Výsledkem těchto tendencí je intenzivnější pozornost věnována jednotlivci,²²⁵ a důrazné hájení lidských práv a vlastních názorů. Na druhé straně může docházet k extrémům, které ohrožují „zdraví“ společenství – jde třeba o přehnaný individualismus, či naopak komunitarismus. Vlivem západní kultury také dochází k nadměrnému rozptýlení členů, a uzavírání se pouze „do sebe“.²²⁶ Řeholní život si proto vyžaduje najít vyváženost mezi pozorností vůči sobě samému a komunitě, což není jednoduchým úkolem.²²⁷

Dopady západní kultury se nevyhýbají ani postu autority, která si prochází krizí. Ta je definována pochybováním o důležitosti její funkce, a celková ztráta důvěry v ni.²²⁸ Její pojmání ovlivňuje také větší angažovanost členů při řešení záležitostí komunity.²²⁹ To může vést k nežádanému rozpadání struktury komunity, a přílišnému řešení sebe

²¹⁹ Srov. *Zkoumejte* čl. 11.

²²⁰ Srov. *Tamtéž*, čl. 5.

²²¹ *Nové víno do nových měchů* čl. 5.

²²² Srov. *Nové víno do nových měchů* čl. 8, 9, 11, 22.

²²³ Srov. *Zkoumejte* čl. 4.

²²⁴ *Tamtéž*.

²²⁵ Srov. *Služba autority a poslušnost* čl. 3.

²²⁶ Srov. *CNCHA* čl. 5.

²²⁷ Srov. *Tamtéž*, čl. 39–40.

²²⁸ Srov. *Tamtéž*, čl. 48.

²²⁹ Srov. *Tamtéž*, čl. 5.

sama.²³⁰ Na druhou stranu, směřování ke kolektivismu a uniformitě zase u některých komunit brzdí růst jednotlivců. Je těžké najít tzv. zlatý střed. Celkově, západní kultura a její až „zaslepené“ touhy každého po seberealizaci, svobodě a individualismu pak mohou autoritu, potažmo její roli, a vlastně celou komunitu a její fungování ohrozit.²³¹

Dále pak západní kultura, spolu s mnohem častějším prvkem multikulturnosti,²³² stále intenzivněji působí i na formaci.²³³ Formátor tedy musí být schopen akceptovat fakt, že „*křesťanství nedisponuje jediným kulturním vzorem.*“²³⁴ Opak by mohl způsobit nesourodost v komunitě a oslabení pospolitosti a pocitu náležitosti k institutu.²³⁵ Právě členové tzv. mezinárodních institutů se mohou výrazně intenzivněji vzájemně obohacovat.²³⁶

Západní kulturu a její vlivy lze nejčastěji spatřit u mladých lidí, kteří jsou značně zainteresováni na onu individualitu a seberealizaci, a slepě touží po společném životě, bez uvědomění si jeho „ceny“. Proto je třeba zdůrazňovat, že život ve společenství vyžaduje obět, a že nezávislost zde není cestou.²³⁷

Je ale zároveň třeba zmínit, že i jiné kultury mohou negativně ovlivnit společný život. Proto je třeba kulturu ve všech jejích podobách evangelizovat.²³⁸

S kulturou se mění i společnost, což nutně působí i na řeholní komunity. Ty promýšlejí své místo ve společnosti v rámci péče o chudé, emancipace ženy, tzv. výbuchu komunikace v 60. letech, nebo prvků konzumismu a hédonismu, jež byly pro mnoho komunit velkou zkouškou, a současně zdrojem nových forem komunitního života.²³⁹

Do problémů lze zařadit i aktivní rozšiřování kompetencí státu. Ten čím dál více zasahuje do oblastí, které dříve „náležely“ právě řeholníkům. Jedná se například o pečovatelské, školství nebo zdravotnictví. Tímto postupem stát tedy řeholníky

²³⁰ Srov. *Tamtéž*, čl. 48.

²³¹ Srov. *Služba autority a poslušnost* čl. 3.

²³² srov. *Nové víno do nových měchů* čl. 37.

²³³ Srov. *IVT* čl. 29.

²³⁴ *Nové víno do nových měchů* čl. 37

²³⁵ Srov. *Tamtéž*, čl. 37.

²³⁶ Srov. *CNCHA* 42.

²³⁷ Srov. *CNCHA* čl. 24–25.

²³⁸ Srov. *Tamtéž*, čl. 42.

²³⁹ Srov. *Tamtéž*, čl. 4.

vytlačuje z viditelných aktivit, které jsou navíc jejich charakteristickým polem působnosti. To tedy mimo ztrátu funkce způsobuje, že jejich funkce je pojmána pouze jako zástupná.²⁴⁰

Problémem je také zvyšující se počet méně početných komunit, a to s cílem lépe „pokrýt“ apoštolát. Tam hrozí propuknutí tzv. selektivní homogenity, která prostřednictvím uzavřenosti a vyčleňování členů může komunitu značně oslabit. Tyto malé komunity mají taktéž tendence k aktivitě převážně mimo institut, čímž často zanedbávají společný život.²⁴¹

Nesrovnalosti se objevují i v pojetí práce, kdy dochází k podhodnocování jejího významu. Zmíněné počínání ještě k tomu mohou vést až k zanedbání duchovního rozměru řeholního života, v některých případech i toho komunitního – život ve společenství může být někdy mylně pojmán jako překážka apoštolátu či pouze záležitost funkce.²⁴²

Spornou je i otázka života mimo komunitu, která v základu naprosto rozporuje konceptu řeholního života. Pobývání mimo institut nicméně může být z různých závažných důvodů povoleno – z vlastních zdravotních důvodů, při potřebě péče o vlastní rodiče, kvůli apoštolátu atp. I mimo komunitu je ale nutné udržovat vědomí přítomnosti k institutu. A kdo toto odmítá, a žije bezdůvodně mimo společenství, se hrubě vyhýbá svým povinnostem.²⁴³

Komunitní ideál ohrožuje misijní činnost, která je mimo svou důležitost definována velkou roztržitostí.²⁴⁴ Její obtížnost se nadále zvyšuje, a naproti tomu klesá počet osob, jež ji vykonávají, a to poté může svádět k izolovanosti. Některé komunity navíc do nesnází přivádí fakt, že nedokáží uvést do rovnováhy pozornost věnovanou komunitě a misii.²⁴⁵

²⁴⁰ Srov. *Tamtéž*, čl. 5, 64.

²⁴¹ Srov. *Tamtéž*, čl. 5, 41.

²⁴² Srov. *Tamtéž*, čl. 5.

²⁴³ Srov. *Tamtéž*, čl. 65.

²⁴⁴ Srov. *Tamtéž*, čl. 66.

²⁴⁵ Srov. *Tamtéž*, čl. 59–60.

Specifickým problémem je i stárnutí komunit. Ty jsou mnohdy složeny zejména ze starších. Uvedený stav je důsledkem úbytku nových povolání, či zdokonalování medicíny. Ač jsou starší pro komunitu velkým přínosem, vzniká zde současně nutnost těmto osobám zajistit řádnou materiální i duchovní péči. Největším problémem je tato situace pro kláštery, které činí nesoběstačnými. Situaci pak musí řešit např. federace klášterů.²⁴⁶

Změn je třeba i v oblasti sladění farního a komunitního života. Dochází tedy ke střetu pastorační služby a komunity.²⁴⁷

Přetrvávajícím problémem řeholního života je velká četnost odchodů. Příčinou je například rozčarování z podoby komunitního života, zaneprázdnění spoustou úkolů, „věznění“ mladých v komunitách s převahou starších, a neschopnost komunit adekvátně „reagovat“ na touhy mladých. Komplikovaným může být také náležité začlenění jedinců rozdílné kultury do společenství.²⁴⁸

Dalším je pak svěření veškeré moci do rukou ústředních orgánů a zanedbávání včasného a přiměřeného střídání v rámci řídicích pozic, především pak v ženských institutech. Už jen proto je třeba zavést proti těmto tendencím vhodná opatření.²⁴⁹

Důležitou je také otázka poslušnosti a služby autority. Tam se řeší například zastaralost koncepce nadřazenosti a podřazenosti, která absolutně nekoresponduje nynějšímu postoji církve. Současně je problém v samotné koncepci poslušnosti. V některých, především ženských, komunitách totiž dochází k tomu, že členové jsou na své autoritě úzkostlivě až dětinsky závislí. To škodí jak celému společenství, tak jednotlivým členům.²⁵⁰

²⁴⁶ Srov. *Tamtéž*, čl. 68–69.

²⁴⁷ Srov. *Tamtéž*, čl. 61.

²⁴⁸ Srov. *Nové víno do nových měchů* čl. 12–13.

²⁴⁹ Srov. *Tamtéž*, čl. 22.

²⁵⁰ Srov. *Tamtéž*, čl. 21, 24–25.

Problémy se nevyhýbají ani prorocké oblasti, jež je oslabována strachem z budoucnosti. Všichni zasvěcení jsou tedy vyzýváni k tomu, aby „*nacházeli nové a odvážné cesty, jak dosáhnout všech v Kristu.*“²⁵¹

Komplikovanou je také sféra komunikace v komunitách. Ta totiž, i přes prokázaný pozitivní rozvoj²⁵² stále vykazuje nedostatky. Jedná se především o stíznosti na její nízkou intenzitu, a z ní vyplývající pocity osamocení až izolace. Chybějící komunikace současně vede k nedostatečnému řešení důležitých problémů, a následnému, již zmíněnému, individualismu a necitlivosti k druhým. To a další bohužel vede k oslabení bratrství. Už proto je třeba hlubší a intenzivnější komunikaci nadále podporovat.²⁵³

Velkým tématem v rámci proměn jsou i hromadné sdělovací prostředky. Ty se na základě výzev uvědomělé komunity snaží využívat jako prostředek svého růstu, a to „*s evangelijní jasností a vnitřní svobodou lidí, kteří se naučili znát Krista*“²⁵⁴. Současně je vyžadováno, aby se s nimi komunity naučily vhodně pracovat, aby mohly účinněji promlouvat k lidem a budovat společnost.²⁵⁵ Existuje ale i nebezpečí pohlcení členů jejich silou. Na místě je užívat je obezřetně.²⁵⁶

U zasvěcených se v současnosti vyžaduje zlepšení služby lásky, která je hnacím strojem rozvoje. Mimo to je třeba, aby porozuměli novým obzorům, jako je například ekologie, zkušenost chudých, mezikulturní dialog atp. Kromě nových obzorů je také třeba hledat nové cesty evangelizace.²⁵⁷

Z důvodu všech zmíněných problémů a proměn je k zasvěceným směřována tato výzva: „*Bud'te kvasem, který může dát vzniknout chlebu dobrému pro všechny, tomu chlebu, po kterém lidé tolik hladoví: naslouchání potřebám, touhám, zklamáním, nadějím. Jak ten, který vás předešel ve vašem povolání, můžete vracet naději mladým lidem, pomáhat starým, otevírat cesty k budoucnosti, šířit lásku na každém místě a v každé*

²⁵¹ Zkoumejte čl. 15.

²⁵² Srov. CNCHA čl. 29–30.

²⁵³ Srov. Tamtéž, čl. 32.

²⁵⁴ Tamtéž, čl. 34.

²⁵⁵ Srov. VC čl. 99.

²⁵⁶ Srov. CNCHA čl. 34.

²⁵⁷ Srov. Zkoumejte čl. 3, 13, 15.

*situaci. Jestliže se toto neděje, jestliže vašemu běžnému životu chybí svědectví a prorocký rozměr, pak tedy znovu opakují. Je naléhavě, aby došlo k obrácení!*²⁵⁸

4 ETICKY KONFLIKTNÍ ASPEKT

Eticky konfliktním aspektem, který jsem se v rámci této bakalářské práce rozhodla zmínit, je problematika přijímání, a obecného soužití s lesbickými sestrami v řeholních řádech či kongregacích.

Impulsem k výběru právě této problematiky byla diskuze s vedoucí mé práce, tedy Mgr. Marty Lucie Cincialové, Th.D., jež se s něčím takovým nedávno setkala, když se do jejich řádu jedna taková žena chtěla přidat. Sestra Cincialová situaci okomentovala prostřednictvím rčení „nedávej před zloděje šperky“. Přijetí a soužití v tomto případě shledává jako odporující praxi, a tedy jako nepřijatelné.

Již v úvodu textu vyvstává hned několik otázek. Je vhodné přijmout sestru do řádu, a vystavovat ji „riziku“ a pokušení vlastní sexuality? Nebo takové sestře odepřít vstup, což ale lze brát jako jakousi formu diskriminace? Neohrozí svou orientací komunitu? A dokáže vůbec žít v celibátu?

Pro účely zhodnocení situace jsem se tedy rozhodla zmínit několik článků, příspěvků či prací, jež se této problematice věnují.

Na předchozí odstavce zmiňující předpoklad neschopnosti plnohodnotně žít řeholní život lze reagovat optikou americké jeptišky a bojovnice za práva LGBTQ komunity, Jeannine Gramick. Ta upozorňuje na chybnost takového uvažování. Má za to, že někteří lidé si automaticky nevhodně spojují lesbismus se sexuální aktivitou a přitažlivostí ke komukoli ženského pohlaví. To je nicméně nesmysl. Gramick současně v jejich homosexualitě spatřuje pro církve, a tedy i řeholní společenství, přínos. Mohou dle ní být těmi, které ostatním odhalí hodnotu blízkých a důvěrných přátelství. Současně jejich celibát upozorňuje na naléhavost nastavit sobě i ostatním patřičné hranice. Dále pak, v návaznosti na zkušenosti s jejich „odsuzováním“, mají blíže k jedincům a skupinám tzv. „na okraji společnosti“. V případě sexuální identity jsou tím, kdo širší církvi ukazuje

²⁵⁸ Zkoumejte čl. 18.

její smysl, a pomáhá k jejímu pochopení. Současně se stávají mentory pro soužití se svou sexuální identitou. V neposlední řadě se pak dle Gramick lesbické sestry v duchu dlouhého trvání coming outu a přijetí sebe sama „učí být silnými, odvážnými a věrnými tváří v tvář zdánlivé nesnesitelnému utrpení“,²⁵⁹ a jejich příběhy napomáhají ke coming outu i ostatním.²⁶⁰

Zajímavou také byla debata na americkém fóru Quora, kde byla položena otázka „*Jsou některé jeptišky lesbičky?*“. Jedním z komentujících byla právě řeholnice, sestra Julie Distel, která zde přispívá informací, že „6 až 7 % jakékoli populace jsou gayové, takže při použití této statistiky by tam velmi dobře mohly být gay jeptišky nebo sestry. Jak jsem řekla dříve, mají žít svůj život v celibátu, protože jsou pod přísahou. Takže jejich sexualita nehraje žádnou roli.“²⁶¹ Její stanovisko se jeví jako jakýsi argument PRO jejich přijetí.²⁶²

Argumenty PROTI přináší například studie „*The navigation of sexual orientation issues by roman catholic women in religious orders: A study of the lives and psychologies of lesbian nuns*“ psycholožky Mary Kay Hunyday z prosince 2004. Ta upozorňuje na spornost zjištění své orientace až po vstupu do řádů. V takovém případě byly lesbické sestry zpravidla zatíženy strachem z možného nepřijetí v případě odhalení jejich sexuální identity. Současně se u dotázaných sester projevoval nezáměr o pocity druhých, a ty své naopak tzv. „utlumit“.²⁶³

Do diskuze přispívá také článek „*This Secular Psychologist Emptied Out This Massive Convent Long Before Katy Perry Bought It for Herself*“, jež se zabývá experimentem uskutečněným v řádu Sester Neposkvrněného Srdce Panny Marie v Los Angeles z 60. let. Prostřednictvím terapeutických sezení poskytovaných sestrám došlo k odhalení sexuality mnoha sester, a to poté vedlo k odchodům. Článek následně uvádí, že „ne všechny jeptišky, které Coulson a Rogers ošetřovali, patřily do kláštera – zvláště

²⁵⁹ GRAMICK, Jeannine. 3. Lesbian Nuns: A Gift to the Church. In: HORNBECK, J. Patrick a Michael A. NORKO. *More than a Monologue: Sexual Diversity and the Catholic Church: Inquiry, Thought, and Expression*. [online]. New York: Fordham University Press, 2014, s. 74.

²⁶⁰ Srov. *Tamtéž*, s. 62–78.

²⁶¹ Are some nuns lesbians?. In: *Quora* [online].

²⁶² Srov. *Tamtéž*.

²⁶³ Srov. HUNYADY, Mary Kay. *The navigation of sexual orientation issues by Roman Catholic women in religious orders: A study of the lives and psychologies of lesbian nuns* [online]. Berkeley, California, 2004.

ne ty, které bojovaly s přitažlivostí pro osoby stejného pohlaví.“²⁶⁴ Následky experimentu byl tento klášter vyprázdněn.²⁶⁵

Zajímavým je též výzkum Megan P. Brock „*Force of Habit: The construction and negotiation of subjectivity in catholic nuns*“ ze září 2007. V tom se autorka odvolává na Sheilu Murphy, PhD. Ta uvedla, že „*lesbické jeptišky potřebovaly poradenství, aby se vyrovnaly se svým sexuálním vývojem v celibátním kontextu závazku náboženského života, a že sexuální naivita, osamělost a reakce na homofobní stavy přispěly ke stresu, který zažily.*“²⁶⁶ Současně naráží i na problematiku tzv. raných výcviků v 50–60. letech, jež zahrnovaly zákaz navazování tzv. „zvláštních přátelství“, což pravděpodobně označovalo lesbismus. Tato „zvláštní přátelství“ byla, ač bez řádného objasnění jejich proklamovaného negativního vlivu, považována za destruktivní prvek. Pojem nadto vyvolával obavy, a přispěl k tzv. vztahové deprivaci. Práce následně zmiňuje i příběh jedné z jeptišek, 53leté Elizabeth, která udržovala vztah s jinou jeptiškou. To s sebou neslo trauma, pocity viny a utrpení, které vzešly především z přístupu církve, který homosexualitu pojímá jako nikoli jako hřích, nýbrž poruchu. Cítila se umlčená, izolovaná a Bohem opovrhována.²⁶⁷

Pozoruhodnými zdroji jsou též 2 knihy, které se zabývají příběhy lesbických sester v kontextu řeholního života, a to „*Lesbian Nuns: Breaking Silence*“ a „*Love Tenderly: Sacred Stories of Lesbian and Queer Religious*“.²⁶⁸ První kniha, současně považována za kontroverzní, zachycuje příběhy 50 sester, jež líčí negativní pocity izolace, strachu a nepochopení, které také byly důvodem četných odchodů. Druhá, pojímána jako reakce na předešlou,²⁶⁹ dokumentuje svědectví 23 sester zápolících s jejich sexuální identitou,

²⁶⁴ ZMIRAK, John. This Secular Psychologist Emptied Out This Massive Convent Long Before Katy Perry Bought It for Herself. In: *The Stream* [online]. 18. dubna 2016.

²⁶⁵ Srov. *Tamtéž*.

²⁶⁶ BROCK, Megan P. *Force of habit: The construction and negotiation of subjectivity in Catholic nuns* [online]. Sydney, 2007. Doktorská disertační práce. University of Western Sydney.

²⁶⁷ Srov. *Tamtéž*.

²⁶⁸ Srov. SANTORA, Alexander. Lesbian nuns tell their stories in new book that reflects changing times. In: *Faith Matters – nj.com. New Jersey Local News, Breaking News, Sports & Weather* [online]. 17. února 2021.

²⁶⁹ Srov. GIANGRAVÉ, Claire. Catholic LGBTQ nuns are speaking up again, and this time they have no intention of going away. In: *Religion News Service* [online]. 26. ledna 2021.

a současně jejím střetem s řeholním životem.²⁷⁰ Sestry se v ní svěřují s náročností života tam, kde vlastně nejsou vítány. V knize se čteně objevují obavy z nepřijetí či nežádoucího dopadu na svou službu a komunitu, a také negativní vliv způsobený postoji katolické církve.²⁷¹ Mimo jiné byly zmiňovány i úzkosti a strach z internalizované homofobie.²⁷² Mnoho z nich si zažilo pozitivní zkušenost s coming-outem, před nímž ale mnohdy pociťovaly samotu a napětí.²⁷³ Jedna ze sester, Mary Kay Hunyady, dále polemizuje: „*Je bizarní si myslet, že Bůh nás staví na tuto zemi a plný rozkvět části nás samých má být popřeno.*“²⁷⁴ I v této knize se naráží na ona „zvláštní přátelství“ a varování, které často nebylo uposlechnuto, a vedlo k četným odchodům a zahanbení, a též na absenci vhodné debaty o sexualitě v komunitách.²⁷⁵ Sestry nakonec shledávají, že míra přijetí jejich orientace se zvyšuje, a to především díky inkluzi a otevřenosti papeže Františka.²⁷⁶ Ač jich mnoho odešlo, spousta v řádech zůstala i nadále.²⁷⁷

V předchozích odstavcích byly na základě rešerše shrnuty jak možné argumenty PRO, tak PROTI v problematice lesbických řeholních sester v komunitách. I přesto se situace zdá nejasná.

²⁷⁰ Srov. SANTORA, Alexander. Lesbian nuns tell their stories in new book that reflects changing times. In: *Faith Matters – nj.com. New Jersey Local News, Breaking News, Sports & Weather* [online]. 17. února 2021.

²⁷¹ Srov. GIANGRAVÉ, Claire. Catholic LGBTQ nuns are speaking up again, and this time they have no intention of going away. In: *Religion News Service* [online]. 26. ledna 2021.

²⁷² Srov. WAKEFIELD, Lily. Nun shares powerful journey of overcoming fear to embrace being gay: ‘God has called me to celebrate’. In: *PinkNews | LGBTQ+ news | Latest lesbian, gay, bi and trans news* [online]. 26. ledna 2021.

²⁷³ Srov. SANTORA, Alexander. Lesbian nuns tell their stories in new book that reflects changing times. In: *Faith Matters – nj.com. New Jersey Local News, Breaking News, Sports & Weather* [online]. 17. února 2021.

²⁷⁴ Srov. GIANGRAVÉ, Claire. Catholic LGBTQ nuns are speaking up again, and this time they have no intention of going away. In: *Religion News Service* [online]. 26. ledna 2021.

²⁷⁵ Srov. SANTORA, Alexander. Lesbian nuns tell their stories in new book that reflects changing times. In: *Faith Matters – nj.com. New Jersey Local News, Breaking News, Sports & Weather* [online]. 17. února 2021.

²⁷⁶ Srov. GIANGRAVÉ, Claire. Catholic LGBTQ nuns are speaking up again, and this time they have no intention of going away. In: *Religion News Service* [online]. 26. ledna 2021.

²⁷⁷ Srov. SANTORA, Alexander. Lesbian nuns tell their stories in new book that reflects changing times. In: *Faith Matters – nj.com. New Jersey Local News, Breaking News, Sports & Weather* [online]. 17. února 2021.

5 KONGREGACE MILOSRDNÝCH SESTER III. ŘÁDU SV. FRANTIŠKA V OPAVĚ – MINORITKY

V rámci zaměření bakalářské práce se tato kapitola zaměřuje na specifické řeholní společenství, kterým je právě Kongregace milosrdných sester III. řádu sv. Františka v Opavě.

5.1 Historie kongregace

Kongregace milosrdných sester III. řádu sv. František je ženským řeholním společenstvím založeným na přízni a inspiraci svatým Františkem z Assisi,²⁷⁸ jež bylo ustanoveno několika sestrami již v 1. polovině 19. století, a to konkrétně v Opavě roku 1844. Tehdy si je pod svá křídla vzal provinciál minoritského řádu P. Leopold Klose.²⁷⁹

Zpočátku se kongregace věnovala především zvelebování kostelů a ručním pracím, postupně se ale sestry přesunuly i do oblastí ošetrovatelství a školství, což jsou současně ústřední činnosti společenství. Příkladem může být vedení olomouckého arcibiskupského sirotčince.²⁸⁰

Jako kongregace diecézního práva byla nicméně uznána až v roce 1859, a to arcibiskupem Fridrichem Fürstenbergem.²⁸¹ Stejného roku kongregace přijala první řeholi, a v následujících několika letech též první konstituce. V roce 1912 pak kongregace získala pochvalný dekret, což vyústilo v její začlenění mezi instituty papežského práva. Současně byla přidružena k Řádu menších bratří konventuálů, tedy minoritů. To je ostatně i důvod, proč jsem sestry již v úvodu této kapitoly nazvala minoritkami.²⁸²

²⁷⁸ Srov. O nás. In: *Milosrdné sestry III. řádu sv. Františka v Opavě* [online].

²⁷⁹ Srov. TESAR, Petr a Antonína KUŘINOVÁ. Kongregace Milosrdných sester III. řádu sv. Františka v Opavě (tzv. opavské františkánky). In: VLČEK, Vojtěch. *Ženské řehole za komunismu (1948–1989)*. Olomouc: 2002, s. 185–196. Citováno z: Historie Kongregace Milosrdných sester III. řádu sv. Františka. In: *Milosrdné sestry III. řádu sv. Františka v Opavě* [online]. Dále jen Historie Kongregace Milosrdných sester III. řádu sv. Františka. In: *Milosrdné sestry III. řádu sv. Františka v Opavě* [online].

²⁸⁰ Srov. *Tamtéž*.

²⁸¹ Srov. *Tamtéž*.

²⁸² Srov. Srov. CINCIALOVÁ, Marta Lucie (ed.). *Řehole a Konstituce Kongregace milosrdných sester III. řádu sv. Františka v Opavě* [online]. Přeložil Tomáš Sedoník. Opava: Kongregace milosrdných sester III. řádu sv. Františka v Opavě, 2009, s. 5–6. Dále jen *Řehole a konstituce, Řehole* či *Konstituce*.

V průběhu fungování si kongregace prošla jak stádií rozkvětu a růstu komunit, tak úpadku. Lze zmínit například následky mnichovských událostí, kdy v roce 1938 došlo k rozdělení kongregace na českomoravskou a opavskou. Po válce některé sestry odešly do zahraničí, kde založily nové domy. Osudovým byl pro kongregaci komunismus, jenž sestry intenzivně perzekvoval a vytlačoval na okraj společnosti. Příjem nových sester se stal zapovězeným, a ty stávající se musely doslova stáhnout z veřejných funkcí, tedy jak z vzdělávacích a výchovných, tak ošetrovatelských institucí. Tyto okolnosti mimo jiné vedly ke zformování komunit tajných řeholnic. Situace se obrátila až roku 1989, kdy konečně došlo k povolení přijímat nové členky, a zároveň se po sametové revoluci kongregace začala „uzdravovat“, a vše se začalo vracet do starých kolejí.²⁸³

5.2 Podstata a povaha instituce

Dnes kongregace sestává z desítek sester jak v České republice, tak v zahraničí.²⁸⁴ Ty si ukládají společně naplňovat charisma radostné kajícínosti a být zprostředkovateli Božího milosrdenství ve všech jeho podobách, a to pro kohokoli, kdo si jej žádá.²⁸⁵ Právě z onoho charismatu vyplývá ústřední zaměření sester na akty pohostinnost a péče o druhé,²⁸⁶ a tedy naprosté sebedarování všem.²⁸⁷

Současně si minoritky po vzoru Ježíše Krista účinně zakládají na společném životě plném lásky a vzájemného pochopení.²⁸⁸ Život každé ze sester intenzivně prostupuje modlitba, odříkání, práce, služba, naprostá oddanost a následování Ježíše,²⁸⁹ a uskutečňování apoštolské činnosti v jejích různých podobách.²⁹⁰ Konečně se zasvěcují evangeliu, a z něj vyplývajícího života v chudobě, poslušnosti a především čistotě po vzoru sv. Františka.²⁹¹ Je to právě on, kdo je ústřední postavou společenství, a kdo zde figuruje jako mecenáš. V jeho šlápějích sestry kráčí zasvěceným životem.²⁹²

²⁸³ Srov. Historie Kongregace Milosrdných sester III. řádu sv. Františka. In: *Milosrdné sestry III. řádu sv. Františka v Opavě* [online].

²⁸⁴ Srov. O nás. In: *Milosrdné sestry III. řádu sv. Františka v Opavě* [online].

²⁸⁵ Srov. *Konstituce* čl. 6.

²⁸⁶ Srov. *Tamtéž*, čl. 118.

²⁸⁷ Srov. *Tamtéž*, čl. 107.

²⁸⁸ Srov. *Tamtéž*, čl. 11.

²⁸⁹ Srov. *Řehole* čl. 18.

²⁹⁰ Srov. *Tamtéž*, čl. 29–30.

²⁹¹ Srov. *Konstituce* čl. 2.

²⁹² Srov. *Tamtéž*, čl. 5.

Specifickým prvkem kongregace je také angažovanost žen jak v rámci pastoračních aktivit, tak v běžném zaměstnání. Mohou tedy být například učitelkami či zdravotnicemi.²⁹³

Významnou aktivitou kongregace je pak tzv. misie Paraguay. Tam sestry již od roku 2008 pracují s rodinami z těch nejhudších osad. Zdejšími dětem se snaží zabezpečit vzdělání, stravu a léky – tedy základní prostředky pro život. Právě pro vzdělávání je určeno Centrum Božího Milosrdenství, kde se mimo jiné pořádají různé slavnosti, hry, ale i procesy tzv. duchovních obnov. Nic ze zmíněného by ale nebylo možné realizovat bez finančních darů, jež jsou pro aktivity v Paraguayi klíčové.²⁹⁴

6 ANOPRESS

Součástí bakalářské práce je také analýza publikovaných mediálních obsahů online databáze českých médií Anopress. Cílem této analýzy je zaměření na etické dilema, které vyvstává z nalezených obsahů, a jejich následného zhodnocení pomocí Potterova rozhodovacího modelu. Jsem si současně vědoma, že jde pouze o můj soukromý úsudek, jenž může být diametrálně odlišný od úsudků kohokoliv jiného. Nyní ale přejděme přímo k rozboru.

Předmětem analýzy je problematika mediálního pokrytí případů sexuálního zneužívání v církvi. Jde o závažné téma značné novinářské důležitosti, a tudíž se jej média snaží aktivně pokrývat. Jsou to přece jen právě média, jež nejen že selektují to, o čem budou čtenáře prostřednictvím mediálních obsahů informovat, nýbrž i stanovují způsob toho, jak budou o určitém tématu informovat a míru důležitosti jemu připisovanou. Právě pokrytí sexuálního násilí se nicméně zdá být značně složité a komplikované. Ze své podstaty je téma sexuálního zneužívání, ještě ke všemu v církvi, velmi obtížně uchopitelné. To vše vyústí v různé podoby jeho prezentace, kdy některé z nich mohou být potenciálně sporné. To ostatně potvrzují i výsledky procházení databáze, které naznačují jednak zvýšený stupeň pokrytí především v letech 2019 a 2021, a navíc poměrně očekávaně vykazují nápadný podíl článků, jejichž forma a ladění směřovalo spíše než k naplnění novinářské služby objektivně informovat k cílenému zaujetí publika.

²⁹³ Srov. O nás. In: *Milosrdné sestry III. řádu sv. Františka v Opavě* [online].

²⁹⁴ Srov. Paraguay. In: *Milosrdné sestry III. řádu sv. Františka v Opavě* [online].

Na nárůst pozornosti médií i veřejnosti o téma sexuálního zneužívání v církvi upozorňuje v článku „*Až teď vyplavou deset let staré případy sexuálního násilí v církvi, říká právník*“ na webu SeznamZpravy.cz advokát Daniel Bartoň.²⁹⁵ Christopher Lamb pak v článku „*Tisíce predátorů ve službách církve. Francie hodlá zveřejnit šokující informace*“ na webu Deník.cz mluví o tom, že skandály vyvolaly v církvi obrovskou krizi.²⁹⁶ Takové zpracování zároveň inklinuje ke skandalizaci, kdy se autor pomocí prvků jako vykřičníků, či užití výrazů jako například „Šok!“ či „Hrůza!“ snaží vyvolat emoce, a tím i upoutat pozornost širšího okruhu čtenářů. Je rovněž obecně známo, že samotný prvek neštěstí v jeho různorodých podobách generuje velkou míru pozornosti, což se užitím „vhodného“ jazyka ještě znásobí, a zvyšuje tak jak oběh, tak sledovanost, a to poté nutně vede k maximalizaci zisku média, nehledě na následky, které tento postup způsobí. Z tohoto důvodu často zvítězí touha po vlastním užitku – tedy zisku, a tedy příklon k senzacechtivosti a specifická forma prezentace místo neutrality, spravedlnosti a vyváženosti.

Přesně to je případem mé analýzy, jež vyzdvihuje působení zpravodajského portálu Idnes.cz, který v období od 10. ledna 2019 do 6. února 2019 publikoval články s šokujícími titulky. Jedná se specificky o tyto články v chronologickém pořadí: „*I jeptišky znásilňují děti. Americká televize odhalila církevní tajemství*“, „*Skandál ve Vatikánu. Me too, hlásí jeptiška obtěžovaná podřízeným kardinálem*“, „*Akt moci. Kněží beztrestně znásilňovali jeptišky, uznal Vatikán v časopise*“ a „*Jeptišky sexuálně otročily kněžím. Musela se zrušit kongregace, řekl papež*“. Empirická definice problému tedy naráží na metody a způsob, jakým tento zpravodajský web informuje a upozorňuje své čtenáře o případech sexuálního zneužívání v církvi. Veřejnost je s tímto společenským problémem seznámena prostřednictvím titulků, jejichž podoba je minimálně sporná. K sdělení je využit jazyk, jenž v čtenářích vyvolává znepokojení a odpor k církevním představitelům, společně s pocitem nutnosti si tento článek přečíst. Současně zde ale stojí vysoká hodnota těchto informací pro společnost, které by jí tedy neměly být upírány,

²⁹⁵ Srov. KABÁTOVÁ, Šárka. Až teď vyplavou deset let staré případy sexuálního násilí v církvi, říká právník. In: *SeznamZpravy.cz* [online]. 30. prosince 2019.

²⁹⁶ MEJZROVÁ, Anita. Tisíce predátorů ve službách církve. Francie hodlá zveřejnit šokující informace. In: *Deník.cz* [online]. 5. října 2021.

a které přináší osvětu o problematice, která si žádá, aby se o ní mluvilo, a nezůstávala opomenuta s pocitem, že „nás se to netýká“.

Narážíme tedy na otázku, zda je taková interpretace událostí prostřednictvím zmíněných článků eticky správná. Na jedné straně je to ne plně taktní a vhodné informování o sexuálním zneužívání v církvi, jež má za následek intenzivní odezvu od konzumentů těchto článků, mnohdy ne plně pozitivní, a která může dosáhnout až podoby zlehčování sexuálního zneužívání, demonizace a podpory nelichotivých, a tedy současně i nežádoucích postojů vůči celé církvi. Články nadto konstruují určitý názor, který si následně přebírají i čtenáři. To se navíc děje již v moment, kdy na článek narazí, což zamezuje utvoření vlastního pohledu na věc, neboť je zpráva „pohlcující“. A to církvi jistě nepomáhá, spíše poškozuje její pověst a důvěryhodnost u společnosti. Ona specifická formulace rovněž přispívá k podpoře nežádoucích stereotypů, že církev, a tedy i řeholníci, jsou automaticky spojeni se sexuálním zneužíváním a pokřivenou sexualitou. Zdá se, že autoři článků usilují především o senzaci, která sice generuje velký ohlas a oběh zpráv, avšak poskytuje zkreslenou perspektivu a data o církvi.

Na straně druhé nicméně články informují o společensky velmi důležitém tématu, jehož závažnosti se dlouhodobě nedostávalo adekvátní pozornosti, což naplňuje požadavek veřejné služby médií, a tedy povinnosti informovat. Stylizace článků taktéž vyvolává pozornost a veřejnou diskuzi, která může, a často i skutečně plní funkci zvýšení informovanosti o problému sexuálního zneužívání v církvi, a tedy pro veřejnost funguje jako osvěta, respektive i možná prevence do budoucna. Svým šokujícím charakterem nadto zvyšují šanci, že se dostanou k více lidem, a tedy osvětu ještě více podpoří, a u samotné církve může vyvolat pocit nutnosti sebereflexe. Stylizace k tomu podtrhuje závažnost. Je to tedy správné či nikoli? Jaký je účinek a dopad takových článků? A světi účel prostředky, pokud informování, ač šokující a nevhodnou formou, důrazně upozorňuje na důležité společenské téma, jež nesmí zůstat mediálně opomenuto?

Nyní postupně přejdeme k identifikaci a formulaci hodnot tohoto etického dilematu, kam lze zařadit realizaci veřejné služby, kterou je právě povinnost poskytování informací, a na to navazující nárok veřejnosti na informace. Zveřejňování článků o sexuálním násilí v církvi přináší do společnosti osvětu, jež je po mnoha letech „ticha“ tolik potřebná, a jež současně funguje jako jakýsi apel na nutnost řešení těchto problémů

a jejich minimalizace do budoucna. Dále je to pak vyvolání senzace a emocí právě prostřednictvím šokujících a znepokojujících titulků. Ty „lákají k přečtení“, a tedy generují velkou pozornost, a taktéž zvýšení dosahů inkriminovaných médií, avšak také mohou fungovat jako „varování“. Větší pozornost navíc přináší zpravodajským portálům vyšší zisk. V neposlední řadě lze identifikovat také hodnoty četnosti těchto článků, a onu „objektivitu a nestrannost“, se kterou, pomocí specifického jazyka, světu církev prezentují. Do výčtu hodnot je možno zařadit i etický kodex. Následně zde figurují také hodnoty časovosti článků, spravedlnosti, vyváženosti, relevance, odpovědnosti a deformace informací versus pravda. Jako hodnotu lze označit i poškození, které toto pokrytí může přinést, a jeho účinky. Je pravda, že poškození ne vždy lze zvrátit, forma článků mu nicméně jde přímo naproti. Jedná se především o možná poškození obou subjektů zpravodajství, a tedy jak církve, tak obětí. Mluvíme o možném poškození reputace fakticky celé církve jako důvěryhodné a „kladné“ organizace, s čímž úzce souvisí i podpora nežádoucí stereotypizace křesťanů, a tudíž jejich automatické asociování s nelibými charakteristikami. V souvislosti s šokujícími titulky vystává nicméně i otázka důstojnosti obětí, jejichž situace si naopak žádá spíše respekt. Kdokoli, kdo je předmětem mediálních sdělení, si vyžaduje určitý respekt. V neposlední řadě lze identifikovat hodnotu popularity a oběhu, který si zveřejňováním těchto článků portál Idnes.cz získal, a ještě získá, a také jejich věrohodnost. Poslední hodnotou je pak konkurence, jež naráží na úsilí jednoho zpravodajského portálu posílit svůj oběh vůči ostatním.

Důležitou součástí této analýzy jsou také etické principy na situaci aplikovatelné, prostřednictvím jejichž vzájemného konfliktu situaci lze zhodnotit. Jako nejpoužitelnější se v případě zveřejňování takovýchto článků jeví etické principy utilitarismu, jenž řeší především důsledky našich činů, a deontologie, která se naopak zaměřuje především na povinnosti, a na nich založené jednání. Dle utilitarismu tedy lze soudit, že tyto pohnutky médií přiřazují řeholníkům, a vlastně celé církvi, příliš záporné charakteristiky, a tedy se přiklání k jejich demonizaci a stereotypům, což má pro společnost mnohdy nedozírné důsledky. Církev je představována jako instituce absentující jakýkoliv pozitivní přínos světu sdružující věřící jedince – katolíky, jež jsou generalizováni jako sexuální predátoři a jedinci s podobnými sklony, kteří mají tendence ubližovat druhým. Kladou tedy důraz především na prohřešky, jichž se církev dopustila, což nutně vede ke

kompromitujícím tendencím, a tedy pošpinění její pověsti a vyvolání veřejného odporu, což způsobuje škodu, kterou je nicméně v samotné podstatě utilitarismu snaha minimalizovat. Na druhou stranu ale s využitím tohoto etického směru narážíme na pozitivní vliv zveřejňování takovýchto článků, a svým způsobem právě i vyvážení způsobené škody. To tkví právě v upozornění na problém, a tedy zvýšené povědomí o situaci v církvi, jež navazuje na možný budoucí pozitivní vývoj situace, a taktéž možnou potenciální motivaci dalších obětí se svěřit. Princip deontologie pak zdůrazňuje již dříve zmíněnou povinnost médií informovat, a to i v takových případech, kdy se jedná o kontroverzní či jinak negativní problematiku. Na druhou stranu deontologie naráží na zneužití tak závažného tématu, a současně zúčastněných subjektů, jako je sexuální zneužívání, k zvýšení oběhu a naplnění ekonomických zájmů médií. Deontologie nás rovněž konfrontuje s požadavkem respektu k lidské důstojnosti a zamezení mystifikaci zkreslujícími titulky, a také nezbytnost zachovávání všech norem a hodnot, jež sdružuje Etický kodex Syndikátu novinářů České republiky.²⁹⁷ Konečně lze také uplatnit etiku péče, která naráží na péči o sociálně vyloučené, jimiž se právě stoupenci křesťanství v důsledku těchto článků mohou velice snadno stát.

Loajalitami, tedy aktéry tohoto etického dilematu jsou především konzumenti těchto článků, tedy čtenáři, a pochopitelně i celá společnost. Následně lze zahrnout samotná média, jež jsou producenty zmíněných mediálních obsahů. V neposlední řadě jsou loajalitami právě řeholníci, respektive celá církev, kteří zde figurují jako hlavní předmět těchto článků, a současně nesou břemeno jejich následků v rámci veřejného mínění. Nelze opomenout ani samotné oběti zmíněného sexuálního násilí, ať už se jedná o členy církve, či nikoli. V neposlední řadě jsou pak loajalitou samotná média, jichž jsou zaměstnavateli autorů článků.

V závěru analýzy lze na základě vymezení a definice zmíněných faktů naznat, že ač je formulace titulků nemístná, a vede spíše k vyvolání senzace, je téma sexuálního zneužívání v církvi třeba dostávat do povědomí veřejnosti, a to i ne úplně vhodným jazykem. Takto závažné téma není možné jakkoli zamlčovat, a vyžaduje si, i přes zmíněné negativní dopady, dostatek mediálního prostoru a pozornosti. Články tak plní nutnou a základní funkci médií, a to informovat o společensky důležitých tématech. Dominují

²⁹⁷ Srov. Etický kodex. In: *Syndikát novinářů České republiky, z. s.* [online].

tedy utilitaristické hodnoty osvěty. Současně zde ale bylo porušeno hned několik norem etického kodexu. Je to především deformace informací, jež může v čtenáři pobízet tendence k diskriminaci náboženských představitelů. Dále je to možná nezpůsobilost selektovat vlastní názory od faktů, což se projevuje právě šokujícím charakterem titulků. Polemizovat se v tomto případě dá nad body soustředujícími se na profesionalitu práce novináře, kterou si tato profese, už jen vůči veřejnosti, žádá, a taktéž těžkosti způsobené církví titulkou. Na druhou je ale seznámení s problematikou ve veřejném zájmu, a čtenáři na informace o sexuálním zneužívání mají plný nárok. O naplnění podstaty nezkrácených a fakticky správných informací se dá opět jen polemizovat, jelikož titulky médií vytváří určité, a bohužel poněkud pronikavě negativní, smýšlení o církvi, což nelze považovat za objektivní přístup k problematice.²⁹⁸ Analýza si žádá uzavření zdůrazněním faktu, že každý novinář musí být vědom toho, že zveřejňování jakéhokoliv obsahu v médiích si vyžaduje notnou dávku rozvahy.

7 MEDIÁLNÍ VÝSTUP

Zvoleným mediálním výstupem pro tuto bakalářskou práci je série 12 fotografií z olomoucké řeholní komunity Kongregace milosrdných sester III. řádu sv. Františka, která je doplněna grafickým výstupem v podobě fotoknihy. Vedoucími zvolených ateliérů byli prof. Mgr. Jindřich Štreit a MgA. Dita Krouželová, kterým bych tímto krátkým odstavcem velice ráda poděkovala za ochotu, trpělivost, a pomocnou ruku při tvorbě mediální části této bakalářské práce.

V mediálním výstupu účinkují právě řádové sestry zmíněné komunity – jmenovitě sestry Dagmar Trojanová, Lucie Cincialová, Kateřina Garguláková a Kristýna Hrachovcová.

Mediální výstup naleznete na tomto odkaze: <https://owncloud.cesnet.cz/index.php/s/l40y4R8JsDHfkon>

²⁹⁸ Srov. *Tamtéž*.

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Souhlas účinkujících se zveřejněním díla

Souhlasím s tím, aby Kateřina Klarová pořídila fotografie mé osoby. Dále souhlasím s užitím pořízených fotografií, ať už v podobě hmotné či digitalizované (nehmotné), a to pro účely bakalářské práce, která pojednává o řeholním životě.

Potvrzuji, že výše uvedenému textu plně rozumím a stvrzuji ho svým písemným podpisem dobrovolně.

V Olomouci dne 25.3.2023

Podpisy: (jménem ostatních
sester fotografované
komunity)

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo nastínit, co ve skutečnosti dělá řeholní život řeholním životem, a na jakých principech stojí. Pozornost je soustředěna na život řeholníků, jenž je propleten různorodými prvky, které tvoří jeho podstatu, a jež řeholníky současně soustavně formují. Opomenuta nebyla ani běžná pole působnosti, kde je činnost řeholníků ceněna již dlouhé roky, či obtíže řeholního života v kontextu „současnosti“.

První kapitola formulovala, co si lze představit pod pojmy zasvěcený, a následně také řeholní život. Následně kapitola taktéž zmínila proměnné, na základě nichž lze segmentovat řeholní společenství, a některé z těchto podob společenství i blíže specifikovala. V závěru kapitoly pak byly vyzdvíženy základní povinnosti, které si v řeholním životě vyžadují řádné plnění. Druhá kapitola se poté podobněji zaměřuje na identifikaci 9 základních elementů, které definují život každého řeholníka. Objasněna byla postupná, nikoli však konečná cesta formace, ale také běžné funkce představitelů řeholního života ve společnosti a ve světě. K argumentaci o časovosti a soudobých poměrech řeholního života pojednává třetí kapitola. Ta vymezuje prvky, které řeholníky v přítomném čase výrazně ovlivňují, a zároveň i problémy, kterým dennodenně čelí, a příležitostně i návrhy, jak je adekvátně řešit. Čtvrtá kapitola se zaměřila na eticky sporný aspekt, který lze spatřit v řeholním životě, a to přijetí a soužití sester s homosexuálně orientovanými jedinci. Kapitola se na základě různorodých argumentů pídí jeho možném přínosu či škodě. Pátá kapitola patří Kongregaci milosrdných sester III. řádu sv. Františka v Opavě, která je současně předmětem mediálního výstupu bakalářské práce. Šestá kapitola pomocí Potterova rozhodovacího modelu analyzovala šokující titulky pojednávající o sexuálním násilí v církvi, a snažila se najít odpověď, zda je vhodné takto o situaci informovat či nikoliv. V poslední kapitole je nakonec prezentován mediální výstup bakalářské práce, kterým je fotokniha sestavená z fotografií Kongregace milosrdných sester III. řádu sv. Františka v Opavě.

V návaznosti na předešlé odstavce lze konstatovat, že řeholní život je velmi vznešeným stavem, kdy se křesťan dostává k Bohu blíže než kdy dříve, a naprosto se Mu oddává a zasvěcuje. Celý proces „vstupu“, i následného vytrvání v řeholním životě jsou

velmi dlouhou a spletitou cestou, jejíž zdolání ale přináší ovoce – velkou přízeň Boha, vykoupení, ale také oproštění od zkaženosti běžného světa. Současně konají velmi záslužné činnosti ve všech oblastech života, a poskytují tak službu celé společnosti. Pomáhají doslova „kde se dá“. Proto je třeba si jich vážit.

Za výběrem tohoto tématu si stojím. Bylo mi zdrojem nových informací, s nimiž bych jako „nezaangažovaná“ pravděpodobně nepřišla do styku. Literatury a zdrojů na toto téma je dostatek, a navíc poměrně srozumitelných, což oceňuji. V rámci vypracování jsem narazila jak na některá očekávaná fakta, tak na spoustu neočekávaných skutečností, které vyvrátily mé domněnky o problematice.

ANOTACE

Příjmení a jméno autora: Klarová Kateřina

Název fakulty a katedry: Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Katedra komunikačních studií

Název bakalářského projektu: Řeholní život a jeho podstata

Jméno vedoucího bakalářského projektu: Mgr. Marta Lucie Cincialová, Th.D.

Počet stran: 43

Počet příloh: 1

Počet titulů použité literatury: 41

Rok obhajoby: 2024

Klíčová slova: řeholní život, podstata řeholního života, prvky řeholního života, řeholník, řeholní společenství, zasvěcený život

Bakalářská práce se zabývá rozborem tematiky řeholního života. Soustřeďuje se jak na základní definici pojmu řeholního života, tak vymezení pojmu na základě důležitých prvků, z nichž sestává. Současně řeší aktuální situaci řeholních komunit, tedy jejich změn a těžkostí. Veškeré nashromážděné informace mají původ jak v církevních dokumentech, tak literatuře, webových stránkách a článcích zaměřených právě na tuto problematiku.

ABSTRACT

Author's surname and first name: Klarová Kateřina

Name of the faculty and department: the Cyril and Methodius Theological Faculty of Palacký University in Olomouc, Department of Communication Studies

Title of bachelor project:

Name of the supervisor of the bachelor project: Mgr. Marta Lucie Cincialová, Th.D.

Number of pages: 43

Number of appendices :1

Number of titles of literature used: 41

Year of defence: 2024

Keywords: religious life, essence of religious life, elements of religious life, religious, religious community, consecrated life

The bachelor's thesis deals with the analysis of religious life. It focuses both on the basic definition of the concept of religious life and the definition of the concept based on the important elements of which it consists. At the same time, it addresses the current situation of religious communities, that is, their changes and difficulties. All the collected information originates from both church documents and literature, websites and articles focused on this issue.

POUŽITÉ ZKRATKY

Zkratky církevních dokumentů byly převzaty z českého ekumenického překladu Bible.

Seznam zkratk církevních dokumentů

CNCHA	Congregavit nos in unum Christi Amor – Spojila nás v jedno Kristova láska (CIVCSVA)
VC	Vita consecrata – Apoštolská adhortace Jana Pavla II., O zasvěceném životě a jeho poslání v církvi a ve světě
IVT	In Verbo Tuo – Nové povolání pro novou Evropu (CIVCSVA)
KKC	Katechismus katolické církve

Seznam ostatních zkratk

atp.	a tak podobně
cit.	citováno
čl.	článek
CIVCSVA	Congregatio pro institutis vitae consecratae et societibus vitae apostolicae = Kongregace pro instituty zasvěceného života a společnosti apoštolského života
např.	například
s.	strana
srov.	srovnej
sv.	svatý
tzn.	to znamená
tzv.	takzvaný

BIBLIOGRAFIE

Tituly použité literatury

CIVCSVA. Bratrský život v komunitě *Congregavit nos in unum Christi amor (Spojila nás vjedno Kristova láska)* [online]. Přeložil Ctirad Václav Pospíšil. 2007.[cit. 2023-03-26]. Dostupné také z:

https://livereholedmp.blob.core.windows.net/cms/ContentItems/293_00293/18-christiamor.pdf

CIVCSVA. Instrukce *Služba autority a poslušnost (Faciem tuam, Domine, requiram)* [online]. 2014 [cit. 2023-03-26]. Dostupné také z:

https://livereholedmp.blob.core.windows.net/cms/ContentItems/293_00293/21-autorita-a-poslusnost-2014-posledni-prepracovane-7-1-2014.pdf

CIVCSVA. Okružní list zasvěceným mužům a ženám *Zkoumejte: Putování za božími znameními* [online]. Přeložil Miroslav Pacifik Matějka. 2014. [cit. 2023-03-26].

Dostupné také z: <https://adoc.pub/zkoumejte-kongregace-pro-zasvceny-ivot-rok-zasvceneho-ivota-.html> /

CIVCSVA. Směrnice *Nové víno do nových měchů: Zasvěcený život po Druhém vatikánském koncilu a dosud otevřené výzvy* [online]. 2017 [cit. 2023-03-26]. Dostupné také z: https://livereholedmp.blob.core.windows.net/cms/ContentItems/293_00293/34-nove-vino.pdf

FILIP, František. *Rozjímání o řeholním životě pro bratry škol křesťanských, Díl první* [online]. Praha-Bubeneč: Bratří škol křesťanských, 1935 [cit. 2022-05-08]. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:f6a96070-b158-11e2-b6da-005056827e52>

FILIP, František. *Rozjímání o řeholním životě, Díl druhý* [online]. Praha: Bratří škol křesťanských, 1936 [cit. 2022-05-08]. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:7fc1b650-2cd3-11e3-8d9d-005056827e51>

CINCIALOVÁ, Marta Lucie (ed.). *Řehole a Konstituce Kongregace milosrdných sester III. řádu sv. Františka v Opavě* [online]. Opava: Kongregace milosrdných sester III.

řádu sv. Františka v Opavě; 2009 [cit. 2023-08-24]. Dostupné také z:

<https://smfo.cz/clanek.php?id=1447>

GRAMICK, Jeannine. 3. Lesbian Nuns: A Gift to the Church. In: HORNBECK, J. Patrick a Michael A. NORCKO. *More than a Monologue: Sexual Diversity and the Catholic Church: Inquiry, Thought, and Expression* [online]. New York: Fordham University Press, 2014 [cit. 2023-03-29]. Dostupné také z:

<https://www.newwaysministry.org/wp-content/uploads/2019/01/Lesbian-Nuns-Gift-to-the-Church.pdf>

HENNER, Kamil. *Základy práva kanonického: 2. Právo platné* [online]. Praha: K. Henner – Knihtiskárna „Politika“, 1919 [cit. 2022-05-08]. Dostupné také z:

<https://ndk.cz/uuid/uuid:4861f9a1-1387-11e3-bc65-005056827e51>

JAN PAVEL II. Posynodální apoštolská exhortace *Vita consecrata: O zasvěceném životě a jeho poslání v církvi a ve světě* [online]. Přeložila Markéta Koronthályová. Praha: Zvon, 1996 [cit. 2022-05-08]. Dostupné také z:

<https://oblati.cz/files/oblati.cz/texty/Vita%20consecrata.pdf>

Katechismus katolické církve [online]. Přeložil Josef Koláček. Praha: Zvon, české katolické nakladatelství, 1995 [cit. 2022-05-08]. ISBN 80-7113-132-6. Dostupné také z: <http://web.katolik.cz/feeling/library/KKC.pdf>

KONGREGACE PRO KATOLICKOU VÝCHOVU, KONGREGACE PRO VÝCHODNÍ CÍRKVE a CIVCSVA. Papežské dílo pro povolání v církvi *Nové povolání pro novou Evropu (In Verbo Tuo)* [online]. Praha: Sekretariát České biskupské konference, 2010 [cit. 2023-03-26]. Dostupné také z: <https://cirkev.ecpaper.cz/nove-povolani-pro-novou-evropu/>

PROCHÁZKA, Innocenc. *O řeholním životě* [online]. Brno: Občanská, 1924 [cit. 2022-05-08]. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:a2ca6d50-7fcc-11e6-afc6-005056827e52>

Jiné zdroje

Are some nuns lesbians?. In: *Quora* [online]. [cit. 2023-03-30]. Dostupné z:

<https://www.quora.com/Are-some-nuns-lesbians>

BLAJDOVÁ, Radka. Řády řádů a jak se v tom vyznat?. In: *Církev.cz* [online]. 31. 1. 2019 [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: <https://www.cirkev.cz/cs/aktuality/190129rady-radu-a-jak-se-v-tom-vyznat>

BROCK, Megan P. *Force of habit: The construction and negotiation of subjectivity in Catholic nuns* [online]. Sydney, 2007 [cit. 2023-03-29]. Doktorská disertační práce. University of Western Sydney. Dostupné z:

<https://researchdirect.westernsydney.edu.au/islandora/object/uws:2379/datastream/PDF/view>

Duchovní a kulturní centra. In: *Řehole.cz* [online]. [cit. 2022-05-08]. Dostupné z:

<https://www.rehole.cz/cs/duchovni-strediska>

Etický kodex. In: *Syndikát novinářů České republiky, z. s.* [online]. [cit. 2023-11-05].

Dostupné z: <https://www.syndikat-novinaru.cz/o-nas/etika/eticky-kodex/>

GIANGRAVÉ, Claire. Catholic LGBTQ nuns are speaking up again, and this time they have no intention of going away. In: *Religion News Service* [online]. 26. ledna 2021 [cit. 2023-03-30]. Dostupné z: <https://religionnews.com/2021/01/26/catholic-lgbtq-nuns-are-speaking-up-again-and-this-time-they-have-no-intention-of-going-away/>

Hlavní křesťanské modlitby. In: *Římskokatolická farnost Ořech* [online]. [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <https://www.farnostorech.cz/duchovni-prostor/hlavni-krestanske-modlitby>

HUNYADY, Mary Kay. *The navigation of sexual orientation issues by Roman Catholic women in religious orders: A study of the lives and psychologies of lesbian nuns* [online]. Berkeley, California, 2004 [cit. 2023-03-29]. Disertační práce. The Wright Institute Graduate School of Psychology. Dostupné z:

<https://www.proquest.com/openview/0195df6d1e31f9ad2c098e35bd1bb77b/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750&diss=y/>

Klášterní produkty. In: *Řehole.cz* [online]. [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <https://www.rehole.cz/cs/klasterni-produkty>

KOHUT, Vojtěch. Životní stavy v církvi. In: *Bosé karmelitky: Karmel sv. Josefa* [online]. [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <https://bosekarmelitky.cz/povolani/zivotni-stavy-v-cirkvi/>

MEJZROVÁ, Anita. Tisíce predátorů ve službách církve. Francie hodlá zveřejnit šokující informace. In: *Deník.cz* [online]. 5. října 2021 [cit. 2023-09-30]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/staty-eu/tisice-pedofilu-ve-sluzbach-cirkve-ve-francii.html>

Misie. In: *Řehole.cz* [online]. [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <https://www.rehole.cz/cs/misie>

Modlitba. In: *Řehole.cz* [online]. [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <https://www.rehole.cz/cs/modlitba>

Následování. In: *Řehole.cz* [online]. [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <https://www.rehole.cz/cs/nasledovani/>

Naše činnosti. In: *Řehole.cz* [online]. [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <https://www.rehole.cz/cs/nase-cinnosti>

O nás. In: *Milosrdné sestry III. řádu sv. Františka v Opavě* [online]. [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <http://www.smfo.cz/>

Paraguay. In: *Milosrdné sestry III. řádu sv. Františka v Opavě* [online]. [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <http://www.smfo.cz/cs/paraguay>

Pohostinnost. In: *Řehole.cz* [online]. [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <https://www.rehole.cz/cs/pohostinnost>

Povolání. In: *Řehole.cz* [online]. [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <https://www.rehole.cz/cs/povolani>

SANTORA, Alexander. Lesbian nuns tell their stories in new book that reflects changing times. In: *Faith Matters – nj.com. New Jersey Local News, Breaking News,*

Sports & Weather [online]. 17. února 2021 [cit. 2023-03-30]. Dostupné z: <https://www.nj.com/opinion/2021/02/lesbian-nuns-tell-their-stories-in-new-book-that-reflects-changing-times-faith-matters.html>

Sociální služba. In: *Řehole.cz* [online]. [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <https://www.rehole.cz/cs/socialni-sluzba>

Společenství. In: *Řehole.cz* [online]. [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <https://www.rehole.cz/cs/spolecenstvi>

Srov. KABÁTOVÁ, Šárka. Až teď vyplavou deset let staré případy sexuálního násilí v církvi, říká právník. In: *SeznamZpravy.cz* [online]. 30. prosince 2019 [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/az-ted-vyplavou-deset-let-stare-pripady-sexualniho-nasili-v-cirkvi-rika-pravnik-85525>

Školství a výchova. In: *Řehole.cz* [online]. [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <https://www.rehole.cz/cs/skolstvi-a-vychova>

TESAŘ, Petr a Antonína KUŘINOVÁ. Kongregace Milosrdných sester III. řádu sv. Františka v Opavě (tzv. opavské františkánky). In: VLČEK, Vojtěch. *Ženské řehole za komunismu (1948-1989)*. Olomouc: 2002, s. 185-196. Citováno z: Historie Kongregace Milosrdných sester III. řádu sv. Františka. In: *Milosrdné sestry III. řádu sv. Františka v Opavě* [online]. [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <http://www.smfo.cz/cs/historie>

WAKEFIELD, Lily. Nun shares powerful journey of overcoming fear to embrace being gay: 'God has called me to celebrate'. In: *PinkNews / LGBTQ+ news / Latest lesbian, gay, bi and trans news* [online]. 26. ledna 2021 [cit. 2023-03-30]. Dostupné z: <https://www-thepinknews-com.translate.goog/2021/01/26/lesbian-nun-sister-janet-rozzano/? x tr sl=en& x tr tl=cs& x tr hl=cs& x tr pto=wapp>

Zasvěcení. In: *Řehole.cz* [online]. [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <https://www.rehole.cz/cs/zasveceni>

Zdravotnictví. In: *Řehole.cz* [online]. [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <https://www.rehole.cz/cs/zdravotnictvi>

ZMIRAK, John. This Secular Psychologist Emptied Out This Massive Convent Long Before Katy Perry Bought It for Herself. In: *The Stream* [online]. 18. dubna 2016 [cit. 2023-03-29]. Dostupné z: <https://stream.org/secular-psychologist-emptied-massive-convent-katy-perry-bought/>